

bservant 12

Jaargang 15, 17 november 1994

Informatie- en opinieblad van de Rijksuniversiteit Limburg • Redactieadres: Postbus 616, 6200 MD Maastricht • tel. 043-883174

Inhoud

pagina 3

De begroting voor 1995 ligt weer klaar. Veel verandert er niet komend jaar, maar de angst voor de Haagse bezuinigingen zit diep.

pagina 6

Een scriptie over de overlast van Airport Maastricht, vroeger beter bekend als vliegveld Beek.

pagina 7

De Tanslezing door John Maddox, hoofdredacteur van Nature.

pagina 8

Maastrichtse geleerden boos over het Gelders hupje en de Siamese penisbal.

pagina 9

De westerse mens wordt geleefd door de klok.

pagina 16

Er gebeuren weer wonderen in Maastricht. Halleluja.

Weinig nieuwe gezichtspunten bij begin kamerdebat

Kamer houdt nog vast aan ingreep in hoger onderwijs

De drie regeringsfracties (PvdA, VVD en D66) hebben ook in het debat over de begroting van onderwijs vooralsnog vastgehouden aan de bezuiniging van 500 miljoen gulden op het hoger onderwijs. Tegen de bezuinigingen op de studiefinanciering bestonden geen onoverkomelijke bezwaren.

Het PvdA betwijfelt of de aanslag van 500 miljoen haalbaar is. Eerder zei woordvoerder W. van Gelder al dat hij dat bedrag "echt onzinnig" vindt. Wel acht de PvdA samenvoeging van studies haalbaar. Voorwaarde daarbij is voor de fractie dat de universiteiten en hogescholen niet geheel opdraaien voor de uitkeringen aan ontslagen personeel. Vorige week liet minister van Financiën Zalm weten dat er een apart potje is voor dergelijke calamiteiten. Hierin zit, voor de gehele overheid, minder dan een miljard gulden.

Als blijkt dat het hoger onderwijs geen half miljard kan opbrengen, moet dat bedrag omhoog, aldus Van Gelder. De PvdA wil dat de bewindslieden Ritzen en Nuis op korte termijn met de universiteiten en hogescholen op zoek gaan naar mogelijkheden om te bezuinigen. Hbo-afgestudeerden die naar een universiteit gaan, moeten meer collegegeld gaan betalen, vindt de PvdA. Ook het postdoctoraal onderwijs kan duur-

De Vries (VVD): „Brief Nuis is een spoorboekje met vage bestemming” (foto Bram de Hollander)

der worden. Vooralsnog blijft onduidelijk welke bedragen het hoger onderwijs na 1995 moet gaan bezuinigen. Voor 1995 is de geplande bezuiniging van 80 miljoen gulden verlaagd naar 35 miljoen. Een technisch onderzoek moet uitwijzen in hoeverre de beoogde bezuiniging van 500 miljoen gulden in 1998 haalbaar is. Het onderzoek

wordt op korte termijn openbaar. Na een periode van onderling gekibbel werken ambtenaren van de ministeries van onderwijs en financiën naar verluidt weer eensgezind aan het stuk. Zij zoeken ook naar wegen om de discussie met het hoger onderwijs vlot te trekken. De universiteiten en hogescholen weigeren elk overleg over verbouwing van het stelsel "zolang die door een aanslag wordt belast".

De regeringsfracties hopen dat de stelselherziening op termijn honderden miljoenen guldens oplevert. In tegenstelling tot het kabinet meent het CDA dat dit geld direct weer moeten worden geïnvesteerd in het hoger onderwijs.

Het CDA fulmineerde gisteren tegen de hoogte van de aanslagen op de universiteiten, de hogescholen en de studenten. Volgens woordvoerder Van de Camp hebben de paarse fracties hun kiezers bedrogen door veel meer te bezuinigen dan in hun partijprogramma's was aangekondigd. Van de Camp hekelde ook de draaikonterige houding van de bewindslieden Ritzen en Nuis met betrekking tot de haalbaarheid van de ingreep van 500 miljoen. In feite hadden Ritzen en Nuis niet tot het kabinet moeten toetreden, concludeerde Van de Camp, die echter niet om het aftreden van het tweetal vroeg.

VVD-woordvoerder M. de Vries uitte zware kritiek op de wijze waarop staatssecretaris Nuis de discussie over de hervorming van het hoger onderwijs totnogtoe aan-

Ook de Rijksuniversiteit Limburg werd het decor voor actie, zij het geen harde actie. Studenten van het 'Maastrichts Actiecomité' had dinsdag uit protest de deuren van het gebouw aan de Universiteitssingel met fietskettingen geblokkeerd. Slechts één ingang bleef open, maar deze kon alleen worden bereikt via een stormbaan. Alle studenten en medewerkers moesten eerst over een muurtje van zandzakken springen, dan over autobanden hinkelen, vervolgens over een tweede zandzakkenhindernis klimmen (deze was meer dan een meter hoog) en tenslotte door een gordijn van autobanden kruipen. De hindernisbaan symboliseerde de verminderde toegankelijkheid van de universiteit als de bezuinigingen op studiefinanciering en hoger onderwijs doorgaan.

Niet iedereen vond de actie even geslaagd. Decaan Sanders van de medische faculteit, gebruiker van het gebouw, begon die morgen ("paars van woede", zeggen de actievoerders) eigenhandig de zandzakken op te ruimen. Even snel was de muur achter zijn rug weer opgebouwd. Een geïrriteerde medewerker zegt: "Waarom gaan jullie niet naar Den Haag met jullie flauwe spelletjes. Mijn goodwill hebben jullie in ieder geval verspeeld." Maar de meeste medewerkers van de faculteiten geneeskunde en gezondheidswetenschappen klimmen gelaten over de muur. Prof. Struijker Boudier neemt een aanloopje en zwiert sierlijk over de zandzakken. Prof. Nieuwenhuijzen Kruseman laat zich als een binnenkomende Sinterklaas door de actievoerders toejuichen terwijl hij, glimlachend en vriendelijk links en rechts knikkend, met grote elegantie de obstakels neemt. Zelfs rector Philipsen (zie foto) lijkt zijn toch niet zo atletische gestalte, getooid met hoed en regenjas, met plezier door deze gymnastiek oefening te slepen. Hij verricht dan ook de officiële opening van de actie, samen met landelijke studentenvoorvrouw Kysia Hekster.

Voor de slecht ter been zijnde medemens is een zijdeurte opengehouden, dat al snel ontdekt wordt door de goed ter been zijnde decaan Schmidt van gezondheidswetenschappen: "Ik ben te oud voor de stormbaan." Hij waardeert de actie, maar vindt haar nog gemoedelijk vergeleken bij de plannen van de minister. "Huidige studenten zijn zo beleefd, ze hebben zelfs van te voren opgebeld dat ze het gebouw zouden gaan blokkeren." Volgens Kysia Hekster is de kans groot dat er volgend jaar hardere acties komen als de studenten merken hoe hard hun beurs achteruit gaat.

Wim Ortjens

(foto Nelis Tutkey)

(Lees verder op pagina 3)

Vooraf hoger beroepsonderwijs protesteert

Studenten bezetten kantoren van VSNU en HBO-Raad

De verenigingen van universiteiten en hogescholen (VSNU en HBO-Raad) protesteren onvoldoende tegen de voorgenomen bezuinigingen op studiefinanciering, vinden actievoerende studenten.

Woensdag bezetten ongeveer dertig studenten uit Utrecht het VSNU-kantoor, terwijl maandag enkele honderden hogeschoolstudenten uit Den Haag en Leiden hetzelfde deden met het gebouw van de HBO-Raad. De bezetters van het VSNU-kantoor verlieten al na enkele uren vrijwillig het gebouw, nadat de VSNU zich in een open brief aan de Tweede Kamer

achter het protest van de studenten had geschaard. Ook de bezetters van de HBO-Raad hielden het slechts een paar uur uit. Zij namen genoegen met de ondertekening van hun petitie aan Tweede-Kamerleden door A. van der Hek, voorzitter van de HBO-Raad. Bij een al gepland bezoek aan de onderwijswoordvoerders in de Tweede Kamer nam Van der Hek bovendien een delegatie van de studenten mee. Vlak voor de behandeling van de onderwijsbegroting, gisteren en vandaag in de Tweede Kamer, is de intensiteit van de studentenacties tegen de voorgenomen bezuinigingen toegenomen, vooral in het hoger beroepsonderwijs. Na de bezetting, twee weken geleden, van de hogeschool Nijmegen wisselden vorige week acties aan hogescholen in Den Bosch, Eindhoven, Tilburg, Enschede, Haarlem en

Amsterdam elkaar in snel tempo af. In Groningen bezetten ongeveer dertig studenten voor korte tijd het plaatselijke partijkantoor van de PvdA. Op de universiteiten blijft het nog steeds erg rustig. Alleen in Maastricht werd dinsdag één ingang van de universiteit geblokkeerd met een stormbaan, die duidelijk moest maken dat de toegang tot het hoger onderwijs volgens de studenten met erg grote hindernissen gepaard zal gaan. Daarnaast gingen studenten in Utrecht de straat op om met sit-in-acties de aandacht te trekken van de drie plaatselijke paarse fracties. De studentenorganisaties LSVb en ISO leverden woensdag 25.000 protesthandtekeningen af bij kamervoorzitter W.J. Deetman.

HOP/Marcel Wiegman

Ingreep hoger onderwijs

(vervolg van pagina 1)

pakt. De 'procesbrief' hierover noemde De Vries "een spoorboekje met vage bestemming". Nuis had met een eigen visie op het nieuwe stelsel moeten komen, meent de VVD. De Vries bepleitte een scherpere selectie van studenten. Zij onderstreepte nog eens dat de VVD geen voorstander meer is van selectie 'aan de poort'. "De voorspellende waarde van een toelatingsexamen is gering", aldus De Vries. De VVD wil om te beginnen leerlingen scherper selecteren in de tweede fase van het voortgezet onderwijs. Alle studenten moeten aan het eind van de propedeuse een bindend advies krijgen. Nu is dat nog niet verplicht. Vooral aan universiteiten bestaat bezwaar tegen het bindend advies. Verder wil de VVD dat de oordelen van visitatiecommissies over de kwaliteit van het onderwijs een criterium worden bij de bekostiging door de overheid: als het onderwijs te wensen over laat, krijgt een opleiding minder geld. D66-woordvoerder J. Jorritsma veronderstelde dat er nog enige efficiency-

verbetering in het hoger onderwijs te behalen is. Zij beseft wel dat dat op korte termijn niet al te veel zou opleveren, onder meer doordat de universiteiten en hogescholen zelf opdraaien voor de wachtgeld. De D66-woordvoerder vroeg Ritzen daarom de instellingen op de korte termijn de helpende te bieden op dit gebied. Verder vroeg Jorritsma zich af of de derde geldstroom, de financiering van onderzoek door het bedrijfsleven, niet beter verdeeld kon worden over de hele universiteit. Op die manier zou ook het onderwijs mee kunnen profiteren van deze extra financieringsbron. Jorritsma riep tot slot de universiteiten en hogescholen op terug te keren naar de onderhandelingstafel. Als de overheid wat lucht biedt door een tegemoetkoming in de kosten van de wachtgeld moet het volgens haar mogelijk zijn dat de instellingen "eigen constructieve ideeën" aandragen voor het verwezelijken van een stelselherziening en invulling van de voorgenomen bezuinigingen.

HOP/Pieter Evelein

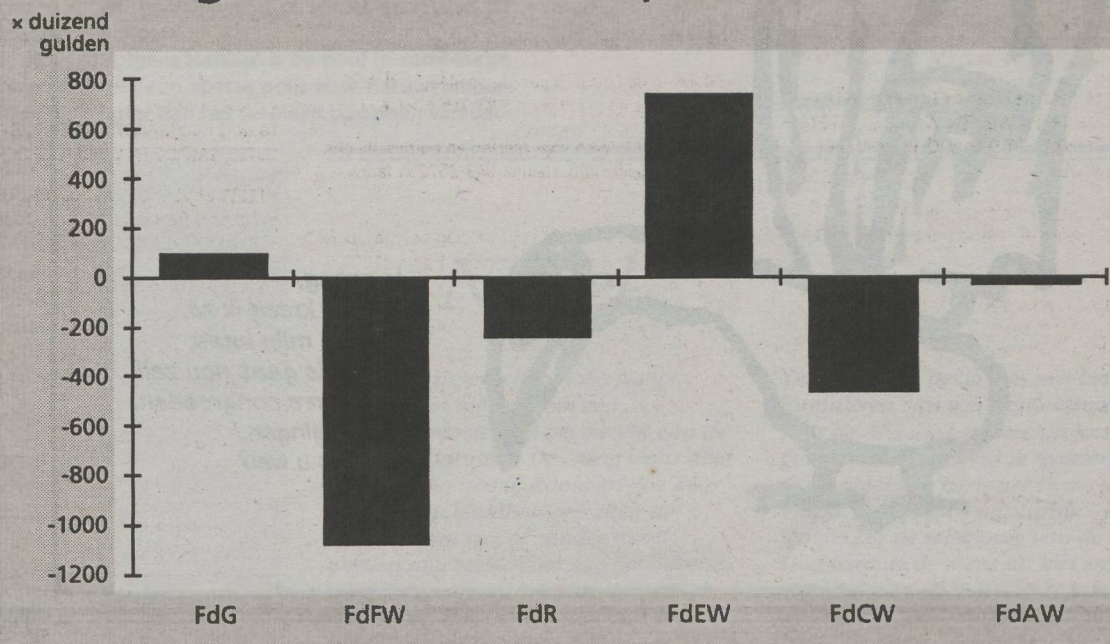
RL-Begroting 1995 houdt nog geen rekening met paarse plannen

Grote bezuinigingen laten nog op zich wachten

Een verwacht tekort bij de algemene diensten, een onverwacht tekort bij rechten en een onvermijdelijk tekort bij Gezondheidswetenschappen zijn de enige minpunten in de begroting voor het jaar 1995 van de Rijksuniversiteit Limburg. De meeste faculteiten en diensten varen op een stille zee voor de financiële storm uit.

R. Frederix van de financieel-economische dienst (FED) en auteur van de begroting. Mensen met een uitkering kunnen morgen een baan gevonden hebben; het kan ook zijn dat ze nog jaren op de begroting blijven drukken. Bovendien is het nog niet duidelijk welke gevolgen de reorganisatie bij de faculteit der gezondheidswetenschappen zal hebben. Om de begroting sluitend te krijgen heeft het college van bestuur ervoor gekozen om zoveel kleine kruimeltjes deeg bij elkaar te vegen tot er een grote taart van gebakken kan worden. Echte grote bezuinigingen zijn er niet. Er mogen bijvoorbeeld geen nieuwe aanvragen worden ingediend voor het profileringsfonds, het 'Hovo' (hoger onderwijs voor ouderen) krijgt volgend jaar geen geld omdat haar reserves toereikend zouden zijn, de subsidie voor Observant wordt om dezelfde reden vermindert en de compensatieregeling voor leden van de universiteitsraad wordt afgeschaft. H. Spoormans, voorzitter van de universiteitsraad, noemt deze maatregel "zeer onverstandig" en betwijfelt of er in de toekomst nog wel mensen bereid zijn hun tijd aan het universitaire bestuur op te offeren. Tot nu toe kreeg iedere vakgroep of dienst die een raadslid leverde ruim achtduizend gulden per jaar om het verlies aan arbeidsinzet te compenseren. Een nadere bestudering van de deelbegrotingen leert dat er op decentraal niveau (zes faculteiten en de algemene diensten) soms erg hard aan de broekriem getrokken moet worden om niet bankroet te raken. Het tekort van ruim een miljoen op de begroting van gezondheidswetenschappen zal worden weggewerkt door de reorganisatie. De faculteit gaat vanaf volgend jaar haar personeelsbestand inkrimpen om in de pas te kunnen blijven lopen met de dalende studentenaantallen. Het tekort bij cultuurwetenschappen is vooral van technische aard. In het

Begrote resultaten per faculteit 1995

© OBSERVANT 171194 BRON: FED

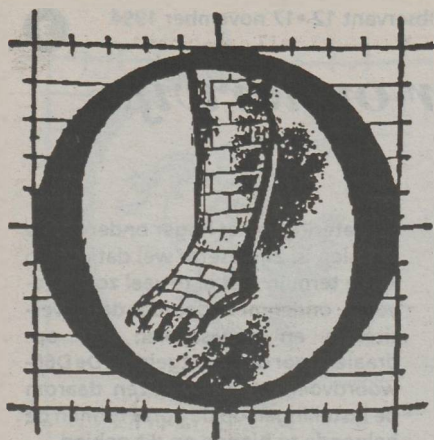
verleden zijn een aantal langlopende projecten van buitenaf in één keer gefinancierd. Dat geld is in een spaarpot gedaan. Van daaruit wordt het begrotingstekort gecompenseerd, dat ontstaat omdat de uitvoering van de projecten nog jarenlang op de begroting blijft drukken. Ook de algemene diensten hebben voor het tweede achtereenvolgende jaar hun begroting niet sluitend kunnen maken. Van de decentralisatie van de diensten, die komend jaar zijn beslag moet krijgen, wordt een gunstige uitwerking verwacht. Het tekort bij rechten was voor de financieel specialisten van de RL een verrassing. Deze faculteit verdedigde jarenlang het gat in haar begroting met een verwijzing naar de, voor de juristen, ongunstige financieringssys-

tematiek. Daar is een einde aan gekomen. Vanaf volgend jaar wordt door het college van bestuur voor iedere rechtenstudent de gamma-prijs betaald, die veel hoger ligt dan het tot nu toe gehanteerde alfa-tarief. De faculteit krijgt hierdoor weliswaar meer geld, maar niet zoveel extra als beloofd, en dus begroot, zegt directeur Luermans. Naar verwachting sluit rechten het boekjaar 1994 af met een verlies van meer dan zes ton. Volgens R. Frederix (FED) heeft de faculteit "de vetpotten van Egypte binnengehaald en moet ze nu maar eens leren de tering naar de nering te zetten." De faculteit zal het financieringsgat vullen uit de algemene bedrijfsreserve, die daarmee relatief het laagst van de hele universiteit worden. Net zo een verrassing als het tekort bij

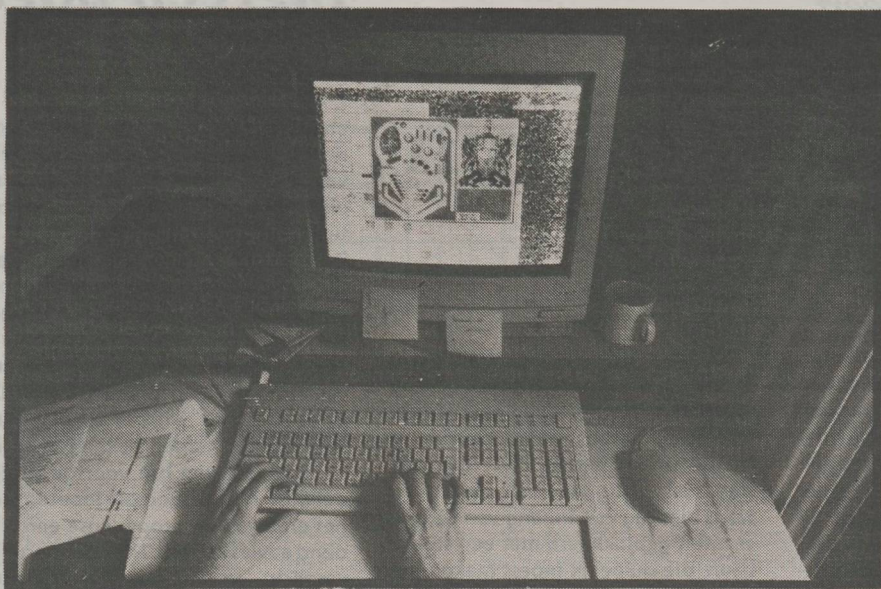
rechten is het overschot bij geneeskunde. Deze faculteit schreeuwde moord en brand bij het ontwerpen van een nieuw intern verdeelmodel, omdat vooral zij dan een "fenomenaal bedrag" (directeur Steur) zou moeten inleveren. Dat het uiteindelijk allemaal is meegevallen heeft geneeskunde vooral te danken aan stijgende studentenaantallen en promoties. Om de begroting ook in de komende jaren sluitend te houden wordt een aantal maatregelen voorgesteld. Zo zullen vakgroepen die niet direct bijdragen aan de kerntaken van de faculteit elders worden ondergebracht.

Wim Ortjens

Spelletjes

Steen & Been

De elektronische flipperkast reduceert de stress, maar niet bij de systeembeheerder. (foto Nelis Tutkey)

"Als je ook nog tijdens je lunchpauze teksten gaat zitten schrijven, kan je daar behoorlijk gestresst van worden. Voor je het weet loop je rond als een verstrooide workaholic, die aan niets anders meer denkt dan zijn werk." Aldus een hardwerkend medewerker van de rechtenfaculteit. Computerspelletjes zijn erg nuttig om je aandacht eens op iets anders te richten, vindt hij. Maar Roger Snijders is minder blij met de speelse neigingen van de heren en dames juristen. Hij is facultair netwerkbeheerder en zit in een klein kamertje naast de studentencomputerruimte, tussen hele en halve computers, beeldschermen en toetsenborden. Roger klaagt over mensen die de gezamenlijke schijfruimte (de server) gebruiken om hun spelletjes op te slaan: "Ik heb niets tegen spelletjes op zich, maar

"Punt één: je zit hier niet om spelletjes te doen, en punt twee: de schijfruimte is beperkt en duur."

punt één: je zit hier niet om spelletjes te doen, en punt twee: de schijfruimte is beperkt en duur." Via het faculteitsjournaal wijzen de beheerders regelmatig op het gevaar van spelletjes op deze server. "Het zijn de spelletjes die de virussen dragen", zegt Rogier, "ze worden altijd gekopieerd, ik heb nog nooit iemand gezien die spelletjes koopt." De eerder genoemde medewerker, die weliswaar hard werkt maar toch liever anoniem blijft, haalt zijn middagpauzespelletjes van Internet: "Ik haal elk nieuw programma eerst door een virusscanner, dus dat zit wel goed." Met die virussen, bedoelt hij. Maar als het gaat over de kostbare schijfruimte die door elektronische flipperkasten of Mario's wordt bezet, zit het iets minder goed. Dan regeert de gemakzucht: "Als je via Internet iets weghaalt en

je laat dat terechtkomen op de server, ga je dat daarna niet naar je eigen schijf kopiëren. Die netwerkschijf lijkt op een bodemloze put, waar ik dan mijn steentje wel in kan gooien." Een aantal weken geleden werd bij Rechten de capaciteit van de servers vergroot. De hele inhoud van de server wordt dan op tape gezet en later op de nieuwe vergrote servers weer teruggespoeld. "Kijk", zegt beheerder Roger, wijzend op z'n beeldscherm, "bij het terugzetten zie je de ene fout na de andere over het scherm rollen. Ik kan natuurlijk niet zomaar kijken wat mensen hier allemaal op hebben staan, maar als ik een directory 'games' voorbij zie komen van meer dan een megabyte, dan grijp ik natuurlijk in." Als de 'eigenaar' te achterhalen is, mag die ze zelf verwijderen, anders worden ze door de beheerder op-

geruimd. Ook de dienst automatisering (ICA) waarschuwt voor spelletjes als belangrijke dragers van virussen. Men gaat er zelfs wat aan doen. "Beveiligingsbeleid wordt een serieus item", zegt Bert Melief van ICA. Vorig jaar heeft de dienst een nota uitgebracht met richtlijnen voor de bescherming tegen virussen en hackers (inbrekers op het netwerk) en voor de privacybescherming van de gebruikers. In het voorjaar van 1995 zal ICA dit op zijn eigen systemen hebben toegepast, vervolgens zijn de faculteiten aan zet. Maar er gebeurt meer. Sinds deze week is de RL aangesloten op een wereldwijd netwerk van Computer Emergency Response Teams (CERT's), die elkaar kunnen waarschuwen voor actieve virussen en hackers op het netwerk. Rescue 911 in computerland, zo iets. In de tussentijd zijn alle lokale systeembeheerders nu al verantwoordelijk voor de beveiliging van hun eigen servers en netwerken. Ook de manier waarop zij omgaan met vertrouwelijkheid van gegevens hebben ze in eigen hand. Bert Melief: "De systeembeheerder is bijna altijd in staat om ieder bestand te lezen." Inderdaad, vertrouwelijke gegevens kun je dus beter niet op de server opslaan. Terug naar Roger Snijders en zijn wanhopige strijd tegen het computervirus op de juridische faculteit. "Ik kom ook niet overal, en kan pas ingrijpen als ik toevallig iets zie. De gebruikers moeten zelf zorgen voor een actuele virusbescherming. Maar dat moeten ze dan wel goed doen. Het komt voor dat ik bij iemand op de kamer geroepen wordt, daar op de PC kijk en een virusscanner uit 1957 aantref."

Jeroen van Dalen

Air Miles?

Ja graag, vroeger kreeg ik ze nog van mijn baas, maar die gaat nou zelf naar verre congressen. Bezuinigingen, begrijpt u wel?

„Creditcard voor maar f25,-?“

Ja hoor, dat zit ook in het Postbank Studentepakket. Bel 06-0400.

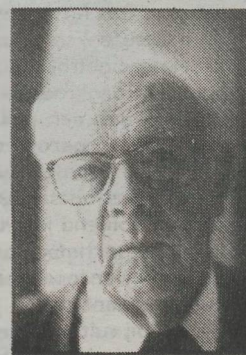
POSTBANK

Clintons nederlaag

Hebben kiezers altijd gelijk? Dat is een grondregel van de politiek. Maar hadden de Amerikaanse kiezers gelijk die Clinton een afstraffing gaven op 8 november? Uit enquêtegegevens blijkt dat de beslissende factor bij de republikeinse overwinning het debat was over de competentie van de regering, overeenkomstig Reagans bekende uitspraak: "Government is not the answer to every problem. Government is the problem." De helft van de kiezers stelde nog vertrouwen te hebben in de mogelijkheid van de regering om de belangrijkste problemen van het land op te lossen. Maar dat waren voornamelijk Democraten. Maar 35% van de kiezer volgde Reagans adagium en stemde overeenkomstig Republikeins. Met name de rechtse (harde) Republikeinen willen belastingverlaging en beperking van overheidsuitgaven. Met name de winstbelasting en de inkomensbelasting moeten omlaag, de federale

bureaucratie moet beperkt worden, welfare-programma's beperkt, een sterkere defensie, hogere straffen om de criminaliteit tegen te gaan. En - uiteraard geen beperking van het recht om wapens te dragen. Griezellig klinkt het, wanneer je hoort, dat Jim Imhofe van Oklahoma een programma heeft gebaseerd op de drie G's, God, gays en guns (voor ethiek, tegen homo's in het leger en tegen het beperken van het wapenbezit). Gelukkig gaat het bij de Democraten, noch bij de Republikeinen om partijen met een duidelijk ideologische samenhang. Anders dan in Europa het geval is, bestaat het parlement in de V.S. vooral uit "een groot aantal ego's, bestookt door vele lobbies", zodat een wijs president in wezen voor elk belangrijk punt een afzonderlijke, tijdelijke coalitie moet smeden. Niet de partijen, maar individuele parlementsleden beslissen. Zo bedoelden de Founding Fathers

het, en zo functioneert het ook. Maar toch, dit had Clinton niet verdiend. Maar de koers van de dollar steeg onmiddellijk. Dat wel.

W. Albeda

Deuren open, zandzakken weg

Twee overstromingen binnen een jaar. In januari had de Maas een waterstand die maar eens in de tien jaar wordt bereikt en in december een stand die maar eens in de eeuw zou moeten voorkomen. Tijd om onze statistische berekeningen te herzien, zeiden de mensen van Rijkswaterstaat. Tijd om onze gevoelens van veiligheid te herzien, zeiden de bewoners van de Maasdorpen. Tijd om eens te onderzoeken of alle instanties hun verantwoordelijkheden kennen, zeiden enkele bewoners van Borgharen, verenigd in de Werkgroep Preventie Wateroverlast Borgharen. Metro, het instituut voor rechtsvergelijkend nam het verzoek van de werkgroep over en organiseerde vrijdag op het symposium 'Recht in het Water' zijn bevindingen aan een zaal vol verontruste Maasdalbewoners en geïnteresseerde ambtenaren.

De bewoner mag wel op een verhoging staan, maar het huis niet (foto Nelis Tutkey)

„Er is geen ambtenaar van de gemeente Maastricht te zien,” merkte een lid van de werkgroep bitter op. De gemeente Maastricht heeft zich niet alleen volgens hem iets te verwijten. Met haar toestemming is immers in het winterbed van de Maas gebouwd, en zo is het ook in andere Maasgemeenten gebeurd. Maar de avonturen van (onder andere) de familie Winkens uit Itteren geven een bizarre kijk op de kennis van de gevaren van de rivier. Winkens, geboren en getogen in de Pasedstraat, wist wat overstromingen waren. Vroeger kwam het amper in de krant als de Maas uitkwam, zoals ze daar zeggen. Dan zochten de mensen die last van het water hadden zolang een droog heenkomen en als het water weer weg was, werd de tegelvloer geschrobd en kregen de muren een beurt met geluste kalk. Winkens wilde vijftien jaar geleden trouwen en zich nestelen op een steenworp afstand van zijn ouderlijk huis. Samen met twee andere kandidaat-bouwers kocht hij een stuk grond en vroeg een vergunning aan bij de gemeente. Die liet hem weten dat de kavels te hoog lagen en dus een meter twintig verlaagd moesten worden. „En het water dan?” vroeg aspirant-bouwer Winkens aan de gemeente-ambtenaar. „Wat voor water?” zei de ambtenaar: „Hoog water bestaat niet meer, we leven niet meer in 1926.” Toen de man er ook nog bij vertelde dat de Maas dankzij het wegbaggeren van grote hoeveelheden zand en grind veel meer water dan vroeger kon afvoeren, slikte Winkens zijn antwoord. Hij had zin om te bouwen en te trouwen. Inmiddels heeft het huis in vijftien jaar tijd vier keer in het water gestaan, de laatste keer tot een hoogte van één meter tien. Alleen de duiven zaten droog, omdat hun hok op een gedeelte staat dat niet hoefde te worden verlaagd. „De buurman heeft eens bezwaar gemaakt bij de gemeente, maar die hebben een expert gestuurd die een rapport heeft gemaakt. Daar staat in dat de gemeente niet aansprakelijk is. Wat wil je dan? Wie moet je daar hebben, begrijpt u? Een gemeente, dat is toch niets?”

want die beperken het bergende vermogen. Daarop ontspon zich een aardige discussie: „Waarom mag ik geen huis bouwen op een verhoging? Een huis op maaiveldhoogte beperkt toch ook het bergend vermogen?”, vroeg een bewoner die had nagedacht. Gegniffel in het publiek, waar toevallig ook een ambtenaar van Rijkswaterstaat tussen zat: „Het klinkt misschien raar, maar een huis is toch opener dan een hoop zand.” Waarop de bewoner een snedig antwoord klaar had: „Dan moet ik de volgende keer dus geen zandzakken halen, maar de voor- en achterdeur openzetten.” Als meneer Winkens toch eens te weten zou komen bij welk loket hij terecht kon, is hij niet bij voorbaat kansloos, bleek uit de discussie. Zijn geval was bij de deelnemers niet bekend, maar die waren het er wel over eens dat een gemeente aansprakelijk is voor schade als zij onjuiste informatie verstrekt aan mensen die in het winterbed willen bouwen.

Verzekeren

Ook al is het grootste deel van de schade gedekt door ad hoc-acties van overheid, verzekeraars en particulieren, voor de gedupeerden is het leed nog lang niet geleden. „Het ergste is de angst dat het weer terugkomt,” zegt een van de bewoners van Itteren. „Telkens wanneer het regent, zie je het weer voor je.” En of er bij een nieuwe overstroming binnen niet al te lange tijd weer een beroep kan worden gedaan op de solidariteit van de rest van Nederland, valt te betwijfelen. Zolang nieuwe overstromingen niet met technische middelen zijn te voorkomen - de commissie-Boertien heeft al bij het begin van haar werk gezegd dat het risico beperkt, maar niet uitgesloten kan worden - moeten er dus andere oplossingen worden bedacht voor het dekken van risico's van natuurrampen als overstromingen en aardbevingen. Daarvoor is een aparte verzekeringspolis, aangeboden door particuliere verzekeraars, de beste oplossing. Om die mogelijk te maken zou de overheid een ruimere bijdrage moeten leveren aan een verzekeringspool, waarover zij moeizame onderhandelingen voert met de verzekeringsmaatschappijen. Dat betoogde mr. T. Hartlief, hoofddocent bij de vakgroep privaatrecht. Bij de laatste overstroming kwam aan het licht dat de verzekeringsmaatschappijen onderling een bindende afspraak hadden gemaakt om het risico van overstromingen niet te

verzekeren. Toen daarover commotie ontstond en een klacht werd gedeponeerd bij de Europese commissie, hebben de verzekeraars aangeboden in afwachting van een definitieve oplossing een pool te vormen, waaruit zij tot een maximum van 50 miljoen per jaar zouden uitkeren. Om de premies binnen de perken te kunnen houden werd de overheid werd gevraagd 200 miljoen aan de pool bij te dragen, maar deze wil voorshands niet verder gaan dan 80 miljoen. Volgens Hartlief is de pool in combinatie met een aparte polis voor natuurrampen beter dan het verplicht opnemen van der-

gelijke risico's in de opstalverzekering, zoals in Frankrijk gebeurt. De verzekeraars streven op termijn naar een dergelijke oplossing. Het bezwaar is volgens Hartlief dat mensen die in een gebied wonen waar de kans op overstromingen of aardbevingen nihil is, geen opstalverzekering meer willen afsluiten. Hij voelt er niets voor om iedereen te verplichten een verplichte opstal- inclusief rampenverzekering te nemen. Dat leidt immers tot bureaucratie.

Jacques Herraets

Navel

Omdat de wetenschap nooit slaapt, verzor ik in mijn droom een onderzoeksproject op het terrein van de beeldende kunsten. De vraag waar alles om draaide, was of Adam en Eva door schilders en beeldbouwers door de eeuwen heen met of zonder navel werden afgebeeld. Voor wie het bijbelse scheppingsverhaal letterlijk wil nemen, kan er bij de eerste mensen van een navel geen sprake zijn: Adam noch Eva zijn geboren uit een vrouw, maar door God uit het niets te voorschijn gebracht (Genesis 1:27) of uit kleiaarde gevormd (Genesis 2:7). Maar voor 'letterlijkheid' hebben kunstenaars zich meestal weinig geïnteresseerd, en daarin verschillen ze gelukkig van fundamentalistische gelovigen.

Ik geloof dat ik in mijn slaap urenlang navels heb geteld. En dat ik vervolgens beboort lang heb nagedacht over de vraag of Adam en Eva niet de beschikking kunnen hebben gehad over een zogenaamde 'ongemotiveerde navel', of over een navel die om zuiver esthetische redenen aanwezig zou moeten zijn in de buitpartij van man en vrouw. Een ornamentje, dat pas bij het nageslacht tot een geboortespoor, een teken van verbondenheid met de moeder zou worden (zonder daarmee zijn oorspronkelijke bekoortelijkheid als versierinkje te verliezen).

Terwijl ik nog bezig was met het formuleren van een begeleidingsplan voor de AIO die het navelproject zou gaan uitvoeren, werd ik wakker. En nu ik dit opschrijf, herinner ik me een grappje - misplaatst natuurlijk - uit mijn jeugd over de schepping van de mens. God vormde de mens uit klei en plantte Zijn duim in de nog zachte buik van die twee poppen. „Jij bent klaar. En jij bent ook klaar.” En hups, daar waren de naveltjes.

„Als je dat schroeffje losdraait,” zei mijn vader, „dan vallen je billen eraf.” Nog zo iets.

In een gedicht schreef ik rond mijn achttiende: „Misschien dat ruist je navel, / schelp van de zee.” Het was voor de rest een nogal kosmisch, en misschien ook komisch gedicht. „In mijn kast hangt een ruimtepak”. Ook dat vond ik een mooie regel; misschien had bij iets met de „ruimte van het volledig leven” te maken, waar Lucebert over schreef. En met Marsmans „groots en meeslepend wil ik leven”.

„Wat kan mij dat allemaal schelen?” zult u zeggen.

U hebt gelijk, ik word wat navelstaarderig.

Wiel Kusters

Ook zonder Paars al ontslagen

Het harde saneren is al op veel plaatsen aan de gang

RU Groningen: 300. TU Eindhoven: 400. Hbo-lerarenopleiding Amsterdam: 150. Maagdenhuis: 60. Dit zijn geen waterstanden van hedenmorgen. Het zijn aantallen banen die nu al op de tocht staan, los van de ingrepen van het Paarse kabinet. In de politiek is het amper een issue, maar het verklaart wel de harde reacties van universiteiten en hogescholen op de jongste bezuinigingen.

Volgens de VSNU staan alleen bij de universiteiten door oude bezuinigingen nu al 5300 banen op de tocht. In het Hbo moeten het er zeker 2000 zijn. Maar ook de grillige studentenstromen dwingen veel faculteiten tot het schrappen van banen. En dat is nog niet alles. Het saneren is al lang begonnen. Neem de letterenfaculteiten. Algemene bezuinigingen en dalende studentenaantallen dwongen hen in 1993 diep in eigen vlees te snijden. Vooral over opgeheven Amsterdamse studierichtingen stonden de kranten vol.

Maar het leed is nog niet geleden: inmiddels staat Letteren bij de UvA al voor 9 miljoen in het rood. De faculteit staat nu onder curatele. Elders gaat het iets minder hectisch, maar toch: Groningen heeft nu een vacaturestop. Er moeten zeker tien banen weg. Bij de sociale faculteiten zakte het studentenaantal pas onlangs in, door ontmoediging van hbo-doorstromers. Wat het geld betreft moet de klap nog grotendeels losen. Maar nu al kampen minstens drie faculteiten met problemen. In Groningen werd de begroting wegens een tekort afgekeurd. Leiden gaat met een vacaturestop tien plaatsen lozen. En de Amsterdamse PSCW is, net als de letterenfaculteit, onder curatele gesteld. Ook in onverwachte hoeken vallen zware klappen. Zoals de techniek: de TU Eindhoven schrapt, wegens dalende instroom en tekorten op het gebouwenbudget, 400 arbeidsplaatsen. En Delft? Alleen al bij Werktuigbouwkunde moeten de komende jaren 80 mensen weg. Zelfs de glamourfaculteit Lucht- en Ruimtevaart-techniek komt aan de beurt om te saneren: na een piek van 390 eerstejaars in 1990, telt men er nu maar 210. Ook hier een groeiend tekort en vele bedreigde arbeidsplaatsen. Dan staan er nog diverse economie- en rechtenfaculteiten, bètafaculteiten (scheikunde, informatica) en een reeks centrale diensten en bureau's

van universiteiten voor de opdracht om te krimpen. En geneeskunde? Leiden schrapt 27 banen, de VU komt 3 miljoen tekort en stelt een vacatures-top in. Los van alle Paarse plannen ontkomt bijna geen enkele universitaire discipline op dit moment dus aan bezuiniging. Alleen groeiuniversiteiten als Maastricht, Twente en de VU kunnen de dans tot nu toe nog grotendeels ontspringen. Hoewel: in Twente is informatica kort geleden aan een krimpoperatie begonnen. En in Maastricht gooit men er bij gezondheidswetenschappen tientallen fte's uit. In het hbo is het beeld minder duidelijk. Ook daar is de overheidsvergoeding per student de laatste jaren gestaag afgenomen. En ook daar betekent stagnatie in studentenaantal dus al achteruitgang. Daar waar het studentenaantal recent zakte, komt de klap dus dubbel hard aan. Dat geldt vooral voor de lerarenopleidingen en verpleegkunde. Hoe ver het kan komen als een faculteitsdirectie niet meteen reageert, bleek deze week nog uit berichten over de Hogeschool van Amsterdam. De faculteit Onderwijs en Opvoeding heeft daar een tekort van ruim 5 miljoen. Om dat weg te werken, denkt men maar liefst 150 medewerkers te moeten ontslaan.

HOP/Frank Steenkamp

„Een studentenkrediet tot f10.000,-?“

Ja hoor, dat zit ook in het Postbank Studentenkrediet. Bel 06-0400.

Vliegtuigen maken lawaai en ze stinken. Dat het ronduit schadelijk is voor je oren om naast een vliegveld te wonen is al langer bekend. BGK-studente Ingrid Oirbons (25) werd vorig jaar door de GGD Westelijke Mijnstreek aan het werk gezet om te onderzoeken of ook de luchtverontreiniging afkomstig van Maastricht Airport, oftewel vliegveld Beek, reden oplevert voor ongerustheid.

De 'Boze Moeders' en de 'VGUVB' (Vereniging Geen Uitbreiding Vliegveld Beek) wilden graag een antwoord op deze vraag. De actiegroepen verzetten zich met hand en tand tegen de expansiedrift van wat tegenwoordig 'Maastricht-Aachen-Airport' heet en doen er alles aan om de plannen voor de nieuwe landingsbaan te dwarsbomen. Uit angst dat de Oost-Westbaan hen niet alleen zou opscheppen met nog meer geluidsoverlast, maar ook met een grotere luchtvervuiling.

Het onderzoek kende bepaald geen vliegende start. De directie van het vliegveld had geen behoefte aan pottekijkers. De weerstand onder de omwonenden tegen de nieuwe Oost-Westbaan was groot en de resultaten van Oirbons' onderzoek zouden wel eens roet in het eten kunnen gooien. "Onderzoek eerst maar eens de uitstoot van giftige stoffen door DSM, of de vervuiling door de snelweg", was het morrend commentaar. Alle verzoeken om vluchtgegevens in handen te krijgen, liepen op niets uit. Maar Oirbons, gedreven door de wil een bijdrage te leveren in de discussie, gaf niet op. Hoe ze uiteindelijk toch aan de vluchtgegevens is gekomen, doet ze liever niet uit de doeken. Dat zou wel eens kwaad bloed kunnen zetten.

Maar als er één partij is die zich geen zorgen over de onderzoeksresultaten hoeft te maken, dan is het wel de directie van de Limburgse luchthaven. Het valt namelijk wel mee met de luchtverontreiniging. Er valt zelfs "geen gevaar te verwachten voor de volksgezondheid". Tot die conclusie komt Oirbons in haar scriptie 'Schatting van de luchtverontreiniging door Maastricht Airport'. Ze bekeek welke stoffen vliegtuigen uitstoten bij hun 'vliegbevingen' (warmdraaien, taxiën, stijgen, landen). Daarna kon ze aan de hand van de vluchtgegevens (hoe veel vliegtuigen stijgen en landen er dagelijks) berekenen hoe groot de concentraties van deze uitstoot, de

De Scriptie *getover!*

Van de uitstoot van giftige gassen is geen gevaar te verwachten voor de volksgezondheid (foto Nelis Tutkey)

Maastricht Airport stinkt maar een beetje

Dit is deel vijf van 'De scriptie', een serie waarin de wetenschappelijke produkten van studenten voor het voetlicht treden. Heden het werk van Ingrid Oirbons.

zogenaamde 'emissies', rond Maastricht Airport waren. De resultaten voerde Oirbons in, samen met gegevens over de uitstootstoffen en het Limburgse klimaat, in een speciaal computermodel ontwikkeld door het Rijksinstituut voor Milieuhygiëne. Nadat ze dit ingewikkelde 'Operationeel atmosferisch transportmodel voor Prioritaire Stoffen' eenmaal onder de knie had, stelde Oirbons uit de gevonden emissieconcentraties de 'immissies' vast. Dit zijn de concentraties van de uitstoot die de mensen daadwerkelijk inademen. De uitkomst was verbazingwekkend laag: de bijdrage van het vliegveld aan de totale concentratie koolmonoxyde, stikstofoxide, zwaveldioxide en zwarte rook bleek maar 1% te bedragen. Ook wanneer de toekomstige Oost-Westbaan in de berekeningen zou worden betrokken. Alleen de concentratie van de koolwaterstof benzoopyreen lag op 6%. Of 8%, in geval de Oost-Westbaan er zou zijn. Geen van de berekende immissies was in strijd met de luchtkwaliteitseisen van het Ministerie van VROM of de 'air quality guidelines' van de Wereldgezondheidsorganisatie. Oirbons: "Ik had echt gedacht dat de waarden veel hoger zouden liggen. Ik heb alles drie keer nagerekend". Toen ze er eenmaal van overtuigd was dat ze echt geen fouten had gemaakt, hield ze een lezing voor belangstellenden. Opluchting bij de omwonenden. De directie van het vliegveld kwam niet opdagen en heeft ook nooit meer iets van zich laten horen. Misschien vanwege alle donkere wolken die zich samenpakken boven de vluchthaven. De tijd dat de Oost-Westbaan door de directie en de provincie werd aangeduid met het troetelnaampje 'milieubaan' is voorbij. De bewering dat 'slechts' 200 huizen geluidsoverlast zouden ondervinden van de nieuwe landingsbaan, moest inmiddels herzien worden tot 2000 huizen. Bovendien komt er een vervolgonderzoek naar 'piekblootstellingen'. Ingrid Oirbons heeft alleen maar de gemiddelde blootstellingen gemeten. Oirbons zal het nieuwe onderzoek vanaf de zijlijn volgen. Zij controleert tegenwoordig, bij een milieu-adviesbureau onder de rook van DSM, of andere bedrijven hun verontreinigende uitstoot ook binnen de wettelijke voorschriften houden.

Judith Kuijk

De ontdekking van de wereld moet nog beginnen

Ook al staan we bijna aan het einde van een eeuw van geweldige wetenschappelijke ontdekkingen, we moeten niet de indruk krijgen dat we de natuur ongeveer alle geheimen hebben ontfutseld. Over essentiële zaken als het ontstaan van het heelal, van het leven, de werking van een cel, laat staan van een hersencel, of de opbouw van de materie, weten we nog niets. Sinds de ontdekking van Copernicus - vijfhonderd jaar geleden - dat de aarde niet het middelpunt van het universum is, zijn we nog niet veel verder gekomen. Triomfalisme en zelfgenoegzaamheid liggen op de loer, maar we doen er beter aan te beseffen dat de wetenschap nog maar aan het begin staat van het begrip van de wereld om ons heen.

'onspectaculair, zelfs *humdrum*' zegt Maddox. Het is het eindeloze cumulatieve proces van observeren (met een steeds beter wordende technologie), experimenteren en analyseren dat ons dichtert bij de waarheid brengt.

Zo kon het acht jaar geleden gebeuren dat in een IBM-laboratorium het fenomeen van de supergeleiding werd ontdekt in bepaalde metaaloxides, maar hoe het precies werkt, weten we acht jaar later nog steeds niet, zegt Maddox: „We hebben stapels artikelen ontvangen van mensen die beweerden dat ze het in de volgende duizend woorden even haarfijn zouden uitleggen, maar tot nu toe zat daar geen enkele sluitende verklaring tussen.”

En zo zijn er meer gevallen van wetenschap die in feite niet-weten is, zoals het 'eenvoudige' fenomeen van het ferromagnetisme. We weten ongeveer hoe het werkt en we hoeven waarschijnlijk geen nieuw fysisch principe te ontdekken om het helemaal te verklaren, maar het is gewoon te moeilijk om te begrijpen waarom het zo werkt. Het is een van de menselijke tekorten in het wetenschappelijk onderzoek dat men zich met dergelijke kennis tevreden stelt.

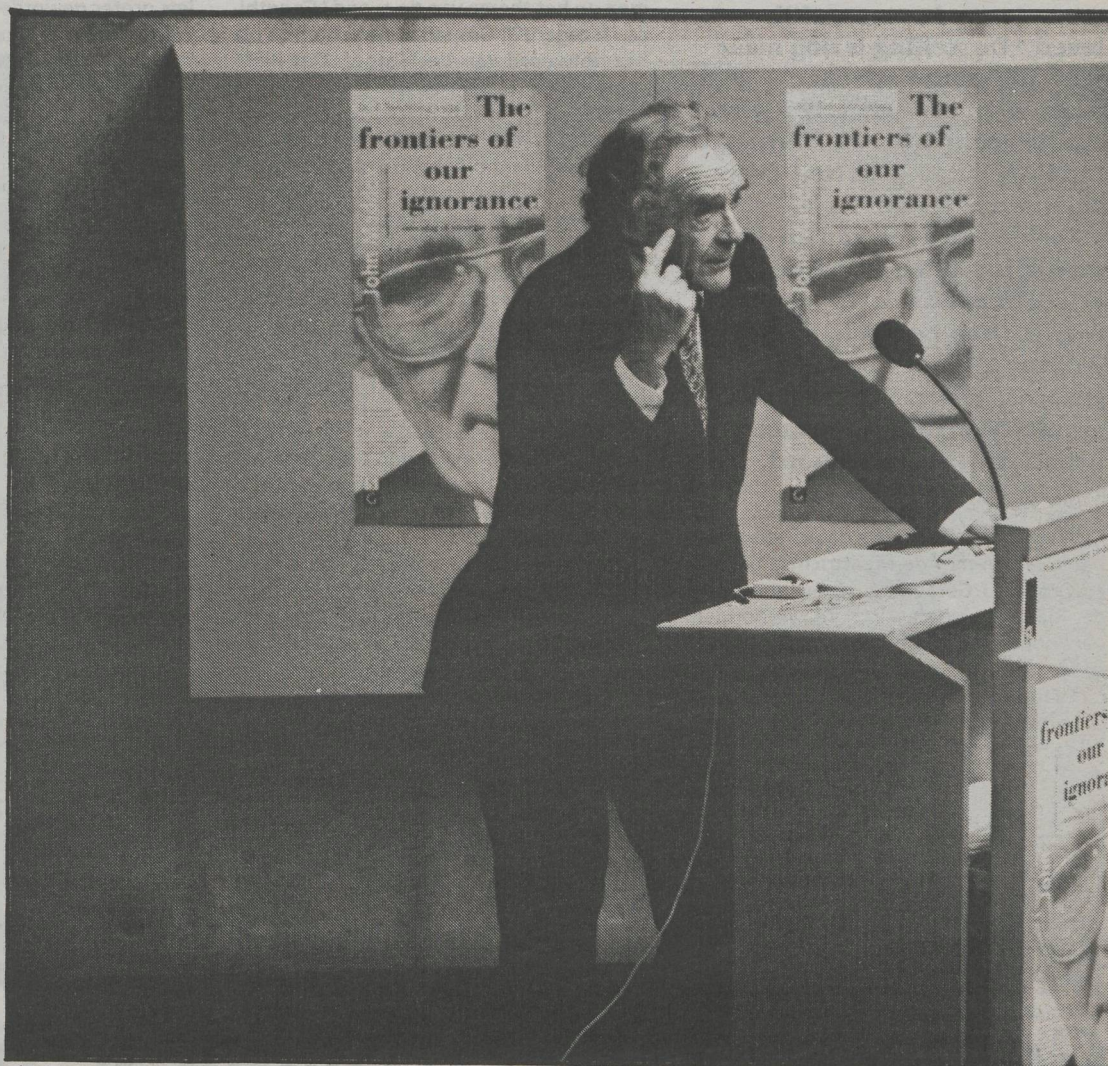
Big Bang is dood

Maddox blijft strooien met voorbeelden. Ook bij een van de klassieke wetenschappelijke vragen - 'hoe is het heelal ontstaan?' - laten we ons verleiden tot het simplisme van de big bang, een aardige theorie die inderdaad een groot aantal vragen kan beantwoorden. Maar als op een goeie dag een serieuze contradictie opduikt omdat een Amerikaanse groep heeft ontdekt dat er sterren door het heelal zweven die veel ouder zijn dan de oerknal, zitten de big-bangers met de mond vol tanden. 'Big Bang is dood,' verkondigt Maddox nu met een zekere zucht van verlichting, want hij houdt niet van simplismen. Ook de zwarte gaten-theorie lijkt te stuiten op onoplosbare tegenstrijdigheden, maar moeten we het een astrofysicus kwalijk nemen dat hij bij gebrek aan efficiëntere middelen blijft zoeken naar secundaire straling? Kosmologen hebben het uitstekende excuus dat ze onvoorstelbare antwoorden met relatief nietige hulpmiddelen moeten zoeken.

Op andere gebieden zijn er wel genoeg technische middelen voorhanden om belangrijke vragen te kunnen beantwoorden. De stukjes van de puzzel zijn bekend, maar we weten niet hoe we ze in elkaar moeten passen. Zo is de afgelopen decenia deeltje voor deeltje ontdekt hoe de materie is opgebouwd door atomen uit te pakken als Russische poppetjes: „De grote frustratie is alleen dat je nooit weet wanneer je aan het laatste poppetje bent toegekomen. Er kon altijd weer een ander tevoorschijn komen.” Intussen weten we wel hoe de materie is opgebouwd en dat het heelal bestaat uit elektronen, quarks en straling, maar de achterliggende vraag blijft onopgelost: „We kunnen de materie in de wereld om ons heen beschrijven in onderdelen, maar niet zeggen waarom die zich zo gedragen. Wat dat betreft zijn we niet veel verder dan de Griekse elementenleer van aarde, water, vuur.”

Breïn

Ook het onderzoek van het menselijk brein, een van de belangrijkste terreinen van dit moment, heeft tot nu toe als voornaamste resultaat het besef opgeleverd dat we niets over de werking ervan weten, vervolgt Maddox. We weten dat een neuron honderden elektrische verbindingen met andere cellen maakt en we kunnen tegenwoordig zelfs een stukje omhulsel van de zenuwcel op een zeer fijn glazen buisje klemmen om de chemische interactie van een neuron met omringende neu-

ronen te bestuderen, maar andere stukjes van het membraan gebruiken wellicht heel andere structuren om met hun burens te communiceren. „Als het al zo moeilijk is één enkel neuron te begrijpen, hoe kunnen we dan hopen dat we het hele brein, dat wel tien biljoen neuronen telt, ooit zullen begrijpen? Dan doet het er weinig meer toe of we betere technische middelen tot onze beschikking krijgen, maar is een heel andere manier van denken nodig. En zolang we niet weten hoe de neuronen geconditioneerd worden, zodat een geheugen ontstaat, zullen we ook niets kunnen zeggen over psychische aandoeningen ontstaan.”

Darwin

Ook het ontstaan van de menselijke soort is nog altijd één grote vlakte van onwetendheid. Pikant detail is dat Maddox' blad Nature juist aan die vraag zijn ontstaan te danken heeft. Het werd 125 jaar geleden opgericht in de periode van grote wetenschappelijke nieuwsgierigheid die ontstond na de publicatie van Darwins 'On the origin of species'. Maar hoe het nu kwam dat 6 miljoen jaar geleden de aap en de mens verschillende soorten werden, is nog altijd niet bekend, ook al lijkt het antwoord dichterbij te zijn gekomen met de vondst van een 4,4 miljoen jaar oud menselijk fossiel.

Nog zo'n gebied dat voorbij de grenzen van ons weten ligt: de oorsprong van het leven op aarde, 3500 miljoen jaar geleden. Er zijn wel theorieën over, maar geen bewijs. We zullen er wel achterkomen, denkt Maddox: „We moeten het in ieder geval proberen te weten te komen, ook al zou 'alles begrijpen wat te begrijpen is' het enige doel van de wetenschap zijn. Maar we hebben er ook praktisch belang bij. Stelt U zich eens voor hoe anders we over onszelf zouden denken en over onze plaats in de natuur als we wisten dat er ook op andere plaatsen in het heelal leven bestond. Maar zolang we niet weten hoe het leven op onze planeet is begonnen, weten

we niet eens waar we moeten beginnen daarnaar te zoeken.”

Voorgeprogrammeerd gedrag?

DNA-onderzoek is ook al een van de historische gegroeide stokpaardjes van Nature. Niet ten onrechte, want het was in dat blad dat Watson en Crick in 1953 de structuur van het DNA voor het eerst publiceerden. Maddox wijst erop dat die ontdekking al geleid heeft tot een compleet ander inzicht in de kwestie hoe levende wezens de genen van hun voorgangers erven. Drie miljard chemische verbindingen vormen samen het DNA, die, onderverdeeld in genen, de essentiële eigenschappen van het individu bepalen. Als de structuur van het gen een onregelmatigheid vertoont, kan dat betekenen dat het jongere wezen een ziekte van het oudere heeft geërfd. Als naar verwachting binnen tien jaar het menselijk DNA geheel ontrafeld is, kan dat enorme gevolgen hebben. Men zal er volgens Maddox toe geneigd zijn genen op te ruimen, die aan bepaalde erfelijke ziekten ten grondslag liggen, maar dan dreigt men voorbij te gaan aan de voordelen die een 'defect' gen kan hebben. Een kind dat van beide ouders een sikkelcel erft, zal de sikkelcelziekte ontwikkelen, maar wordt immuun voor malaria als hij van één ouder de sikkelcel krijgt.

Volgens Maddox staat de biomedische onderzoeksweld aan de vooravond van een ontwikkeling, waarvan zij zelf de reikwijdte nauwelijks beseft.

Dat bij sommige mensen de angst bestaat dat uit het onderzoek wel eens zou kunnen blijken dat het menselijk gedrag grotendeels vooraf is bepaald door erfelijke eigenschappen, vindt hij op zich begrijpelijk. Toch acht hij die vrees misplaatst, nu er steeds meer aanwijzingen komen dat de communicatie tussen neuronen niet bij de geboorte via de genen is geprogrammeerd, maar veeleer door de allereerste ervaringen van de foetus en het jonge kind.

Jacques Herraets

John Maddox: „Als het al zo moeilijk is één enkel neuron te begrijpen, hoe kunnen we dan hopen dat we het hele brein, dat wel tien biljoen neuronen telt, ooit zullen begrijpen? (foto Nelis Turkey)

Trouwe lezers van Nature moeten een déjà vu-moment hebben beleefd tijdens de dr. J. Tanslezing die John Maddox gisteravond verzorgde. Zijn tekst onder de titel *What remains to be discovered* kwam grotendeels overeen met de serie hoofdartikelen die hij twee weken geleden onder de verzamelnaam *Frontiers of Ignorance* publiceerde in het jubileumnummer van *Nature*, het blad waarvan hij hoofdredacteur is. Voor degenen die helemaal op de hoogte willen zijn van hun onwetendheid zal binnenkort een nog verder uitgebreide versie van het verhaal in boekvorm verschijnen. Toch blijft het boeiend de hogepriester der wetenschap in welluidend Engels te horen, die week in, week uit een uiterst streng selectieproces leidt om uit tweehonderd ingezonden artikelen de twintig beste (meest originele, zal hij zeggen) te kiezen. Weinig mensen zullen meer inzicht hebben in de stand van zaken in de wetenschap dan Maddox, die er oermenselijk onder blijft. Ook hem kan het overkomen dat hij pas op het vliegveld ontdekt dat hij zijn paspoort thuis heeft laten liggen zodat een zorgvuldig geplande ontvangst in het honderd loopt en hij op een druilerige novembermorgen bij de redactie van een bekend Maastrichts universiteitsblad moet aankloppen om te vragen waar hij moet zijn voor de Tanslezing.

Schijnverklaringen

Onderzoekers moeten niet te veel worden opgehemeld, vindt hij, wetenschappelijke ontdekkingen evenmin. Dat brengt teveel risico van orthodoxie en dogmatisme met zich mee. De theorie over de zwaartekracht die Newton aan het einde van de zeventiende eeuw formuleerde, kon tweehonderd jaar als 'wettelijke' basis van de fysica dienen, totdat Einstein met de theorie kwam dat Sir Isaac er ten onrechte van was uitgegaan dat tijd en ruimte absoluut waren. Dat was niet zozeer te danken aan een plotselinge ingeving, maar meer aan het voortvooien van het denkwerk van anderen als Maxwell, Lorentz en Poincaré. Dat heeft Einstein altijd te weinig willen toegeven, merkte Maddox terzijde op. Grote wetenschappelijke ontdekkingen zijn slechts benaderingen van de waarheid, die alleen nauwkeuriger zijn dan de vorige, waarop ze voortbouwen. Daarna zal weer iemand anders met een nog betere benadering komen. Alle beetjes helpen daarbij, van de vraag waarom een molecuul bijeen wordt gehouden tot de vraag waarom er geen vis in een bepaald meer zwemt. De meeste ontdekkingen zijn

Debat over de ethiek van de geneticus

Sleutelen aan de essentie van het leven?

"Genetica is sleutelen aan de essentie van het menselijk leven." De stelling is nog maar nauwelijks uitgesproken of de filosoof dr. L. Fretz, verbonden aan de Technische Universiteit Delft, trekt van leer. Nee, daar gelooft hij niet in. Het verschijnsel leven kan en mag men niet reduceren tot het erfelijk materiaal. Wat de essentie van het leven dan wel is? Even kijkt de filosoof naar de gespreksleider. Maakt hij een grapje? Nee, helaas, hij meent het en verwacht antwoord.

Het is dinsdagavond, iets na achten. Fretz heeft samen met de Maastrichtse geneticus prof. dr. J. Geraedts en de eveneens aan de Rijksuniversiteit Limburg verbonden gezondheidsjurist mr. dr. J. Dute, plaats genomen achter de tafel in de muf ruikende Orcuskelder; de nieuwe lokatie voor de debattencyclus van Studium Generale, het 'Hete Hangijzer'. Tegenover het trio zitten zo'n vijftig belangstellenden, voor het

merendeel studenten, allemaal afgekomen op het thema van de avond 'Genethica, 'n zegen!'. Gespannen wachten ze op het antwoord van de filosoof. Dat blijft echter uit. Met een ietwat ironische blik vertelt Fretz dat ook hij niet weet wat de essentie van het leven is. Net zo min heeft hij een pasklare oplossing voor morele dilemma's. "Ik weet nooit of iets wel of niet kan. Het enige wat ik kan doen is een dilemma verhelderen en helpen bij het maken van keuzes." Geneticus Geraedts lijkt iets minder moeite te hebben met het bepalen van wat wel en wat niet kan. Jaren geleden was hij al van mening dat onderzoek naar erfelijke afwijkingen bij twee tot drie dagen oude in vitro vruchten toegestaan was. Zou een afwijking worden gevonden, dan zou de vrucht niet bij de moeder worden ingebracht en zou haar een zwangerschap bespaard blijven. De politiek dacht daar toen echter anders over en verbood Geraedts dit onderzoek uit te voeren. Daarop is hij uitgeweken naar Engeland en onderzoekt daar de zogenaamde rest-embryo's, eitjes die via de reageerbuis methode zijn bevrucht, maar uiteindelijk niet bij de moeder zijn ingeplant. De kans dat hij dit werk ook in Nederland kan gaan uitvoeren is volgens

hem met de komst van het paarse kabinet iets groter geworden. Toch hebben de filosofen deze avond niet het alleenrecht op twijfelen. Ook de geneticus wil af en toe het antwoord schuldig kunnen blijven. Hij zal net als Fretz een vrouw afkomstig uit een familie waar borstkanker een erfelijke ziekte is, niet aanraden om een DNA-onderzoek te laten doen. "Ik ben geen arts, ik ben een onderzoeker. Ik zou zo'n vrouw wel alle informatie geven die ik kan vinden, maar niets aanraden of opdringen." Vaak, zo weten beide heren, brengt de uitslag van het onderzoek, of het nou positief of negatief is, psychische problemen met zich mee. Of de vrouw voelt zich schuldig omdat zij niet, maar haar zussen wel erfelijk zijn belast. Of de op de loer liggende kanker maakt haar van streek. Zowel Fretz als Geraedts kunnen ook maar alleen instemmend ja-knikken als een huisarts in een televisiefragment vertelt dat hij niet wil weten of hij de ziekte van Huntington zal krijgen (een dodelijke erfelijke ziekte waarop men vijftig procent kans heeft als een van de ouders er aan lijdt). "Deze man heeft niet de indruk dat zo'n test de kwaliteit van zijn leven ten goede komt", meent Fretz. "Hij maakt heel duidelijk dat mensen er alleen mee gebaat zijn om iets

Niet alleen filosofen mogen twijfelen

Riki Janssen

Grap met pseudo-wetenschappelijk tijdschrift valt verkeerd

Maastrichtse geleerden boos over Gelders hupje en Siamese penisbel

Prof. dr. A. Knottnerus ziet er nog altijd de lol niet van in. Zijn RL-collega dr. J. Muris heeft "toch wel een beetje moeten lachen" om het onlangs verschenen 'Nieuw Tijdschrift voor Geneeskunst.' Ondanks dat heeft hij, net als Knottnerus, bij de hoofdredacteur geprotesteerd tegen het gebruik van zijn naam zonder zijn toestemming.

In een artikel over de anamnese bij patiënten met acute buikklachten beweert de auteur dat doorwrocht wetenschappelijk onderzoek heeft uitgewezen dat een huisarts niet altijd per se een tijdrovend, en dus kostbaar, lichamen onderzoek hoeft te verrichten. Hij kan zich net zo goed via de telefoon vergewissen van de ernst van de situatie. Mits hij zich bedient van de 'spring-tel-test'. Daarbij wordt de patiënt verzocht om een drietal sprongtjes te maken, waarbij de voeten even loskomen van de grond en de knieën gestrekt blijven ("Het zogenaamde Gelderse hupje"). De test wordt als positief geduid als de patiënt niet in staat is deze sprongenserie uit te voeren, of als hij tijdens het springen meer pijn krijgt. Prof. dr. A. Knottnerus kreeg dit artikel een tijd geleden toegestuurd van de hoofdredacteur van het 'Nieuw Tijdschrift voor Geneeskunst', de aan het Amsterdams Medisch Centrum (AMC) verbonden dr. J. van Everdingen. De Maastrichtse hoogleeraar werd gevraagd de methodologische kwaliteit van het stuk te beoordelen, maar er werd niet bij vermeld wat er met het artikel zou gaan gebeuren. "In het onderwijs worden vaak nepartikelen gebruikt waar studenten fouten uit moeten halen", zegt Knottnerus, en dat is ook de reden waarom hij geen argwaan had bij het verzoek van Van Everdingen. Totdat hij het tijdschrift zag, waarin hij werd opgevoerd als redacteur op het gebied van 'spoedei-

sende abdominologie'. Hetzelfde overkwam dr. J. Muris, volgens het tijdschrift specialist op het gebied van de 'auscultofonie'. Het wetenschappelijk produkt waar Muris als 'rubrieksredacteur' mee te maken zou hebben gehad is een artikel over de anamnese bij patiënten met 'obstructieve longaandoeningen'. Ook op dit gebied zou tijd- en geldwinst te behalen zijn als de huisarts zich beperkte tot een telefonisch onderzoek, waarbij een huisgenoot de patiënt *ausculteert* (vakterm voor onderzoek met een stethoscoop) met het spreekgedeelte van de hoorn. De arts geeft instructies op afstand, de huisgenoot plaatst de hoorn op tien verschillende plaatsen op de borst, de patiënt zucht drie keer diep, en de dokter weet wat hij moet weten. Hoofdredacteur Van Everdingen zegt dat het Knottnerus en Muris "toch wel duidelijk geweest moet zijn" dat hun namen gebruikt zouden gaan worden: "Naar mijn weten heb ik ze dat gevraagd." Maar de Maastrichtse artsen zeggen van niets te hebben geweten. En als ze het hadden geweten? Knottnerus: "Dan had ik er niet aan meegedaan. Ik vind het prima als de geneeskunde op humoristische wijze op de hak wordt genomen. Maar dat kan ook op grond van feiten in plaats van verzinsels. Dit tijdschrift schaadt niet alleen de geloofwaardigheid van het vak, maar ook mijn naam die er aan verbonden is. Hier wordt namelijk de indruk gewekt dat wij artsen niets beters te doen hebben dan ons bezig te houden met het schrijven van onzinverhalen." Het tijdschrift wil duidelijk een persiflage zijn op het zeer serieuze 'Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde'. De fake-variant leende niet alleen de afkorting van de NTVG, maar bedient zich ook van haar uiterlijk. Van binnen ziet het er duidelijk anders uit, en in een redactioneel commentaar spelen de verantwoordelijken open kaart: sommige artikelen zijn echt, andere niet. Voor de ongevoefde lezer blijft het echter gissen welke stukken echt zijn, en

welke niet. Het artikel over haargroei na de dood? Het referraat over de beschermende werking van chronisch alcoholgebruik op de lever? Een 'ethische overweging' naar aanleiding van een onderzoek waaruit blijkt dat het toevoegen van bepaalde stoffen aan het Amsterdamse drinkwater de criminaliteit heeft doen dalen? Een persbericht, gebaseerd op een artikel over een genenbus (analoog aan de sproetenbus) oogde blijkbaar zo realistisch, dat de Leeuwarder Courant er een serieus artikel aan wijdde. Een stuk over baarmoederttransplantatie bij transseksuelen ging naar de Telegraaf, maar die trapte er niet in. Ook het 'British Medical Journal' kreeg post van Van Everdingen, maar ook daar werd de grap doorzien. Eenmaal ontmaskerd kreeg Van Everdingen een stortvloed van kritieken uit de medische wereld over zich heen, die het tijdschrift afdeden als 'onethisch'. De hoofdredacteur verdedigt zijn blad: "Er wordt zoveel onzinnig wetenschappelijk onderzoek verricht. Mensen houden zichzelf gewoon bezig. Ik schrik ook wel eens van mijn eigen onderzoek. Dan denk ik: hier heb ik een hoop tijd in gestoken, maar wat voegt het nu eigenlijk toe aan de bestaande kennis? Met het tijdschrift probeer ik mensen aan het denken te zetten." Knottnerus en Muris ondernemen geen stappen. Wel wachten ze nog altijd op een excuus van de hoofdredacteur. Maar dat krijgen ze niet. Van Everdingen vindt het tijdschrift nog altijd een geslaagde grap; binnenkort verschijnt zelfs een tweede druk. Met een aangepaste lijst van rubrieksredacteurs. De oplossing van het raadsel - welk artikel is echt - wil hij wel even verklappen: het is er maar één, over de Siamese penisbel. Daarin pleit de auteur over de herintroductie van jade als implantatiemateriaal. In sommige Aziatische culturen laten mannen, al dan niet in een ziekenhuis, een aantal jaden balletjes van ongeveer acht millimeter onder de penishuid aanbre-

HERHAALDE OPROEP
REINCARNATIE-THERAPEUT
 m/v (200%)

In de paramedische cluster bestaat een dringende behoefte aan een reincarnatie-therapeut. Het betreft een full time aanstelling voor 32 uur per week. De gedachten gaan uit naar een reincarnatie-therapeut(e) die bereid is intensief samen te werken met de andere zorgcentrum werkzame disciplines. Ervaringen in vorige levens als arts, chirurg, zilver, dominee, priester of druide strekken tot aanbeveling. Certificatie door Reincarnatietherapie Nederland is vereist.

Nadere informatie omtrent deze vacature wordt u gaarne verstrekt door Weerman, directeur paramedische cluster (tel. 05416-34608). Schrijven sollicitaties binnen twee maanden te richten aan L. Zorgeloos, Gezondheidscentrum 'Sans Souci', A. Schweitzerlaan 14, 9073 B.

Nieuw Tijdschrift Geneeskunde, jrg. 1

gen. Daardoor zou vooral het seksueel genot moeten toenemen. Ook wordt aan de penisbellen een potentieverhogende werking toegedicht. Jade gedijt kennelijk uitstekend in het menselijk lichaam en zou volgens de auteur toegevoegd moeten worden aan de lijst van risico-arme implantatiematerialen. Als enige in het 'Nieuw Tijdschrift voor Geneeskunst' betreft het hier een bestaand onderzoek. Zegt Van Everdingen.

Een personeelsadvertentie uit het gewraakte tijdschrift

Wim Ortjens

Lezingencyclus over talloze tijden

Westerse mens wordt geleefd door de klok

Tijd. Het lijkt een beweging die altijd met dezelfde snelheid één kant op gaat. Toch duurt een kwartiertje wachten bij de tandarts soms uren, terwijl de vierde symfonie van Mahler in een mum van tijd voorbij vliegt. Hoe dit alles mogelijk is, vertellen vijf geleerde heren de komende maand tijdens een door Studium Generale georganiseerde lezingencyclus.

De westerse mens komt altijd uren of dagen tekort en lijkt geobsedeerd door de klok, vindt prof. dr. J. Winnubst, psycholoog aan de medische faculteit van de Universiteit Utrecht. Winnubst, één van de geleerde heren, spreekt zelfs van een "westerse tijdsyndroom". 's Morgens haalt de voorgeprogrammeerde wekker de westerling uit bed. Vervolgens neemt de overvolle agenda het heft in handen: om half negen melden op het werk, na de koffie de eerste bespreking, daarna een paar telefoontjes plegen om vervolgens eindelijk die nota af te maken. Alles staat ingeroosterd, dag in dag uit, tot de spaarzame vrije tijd toe.

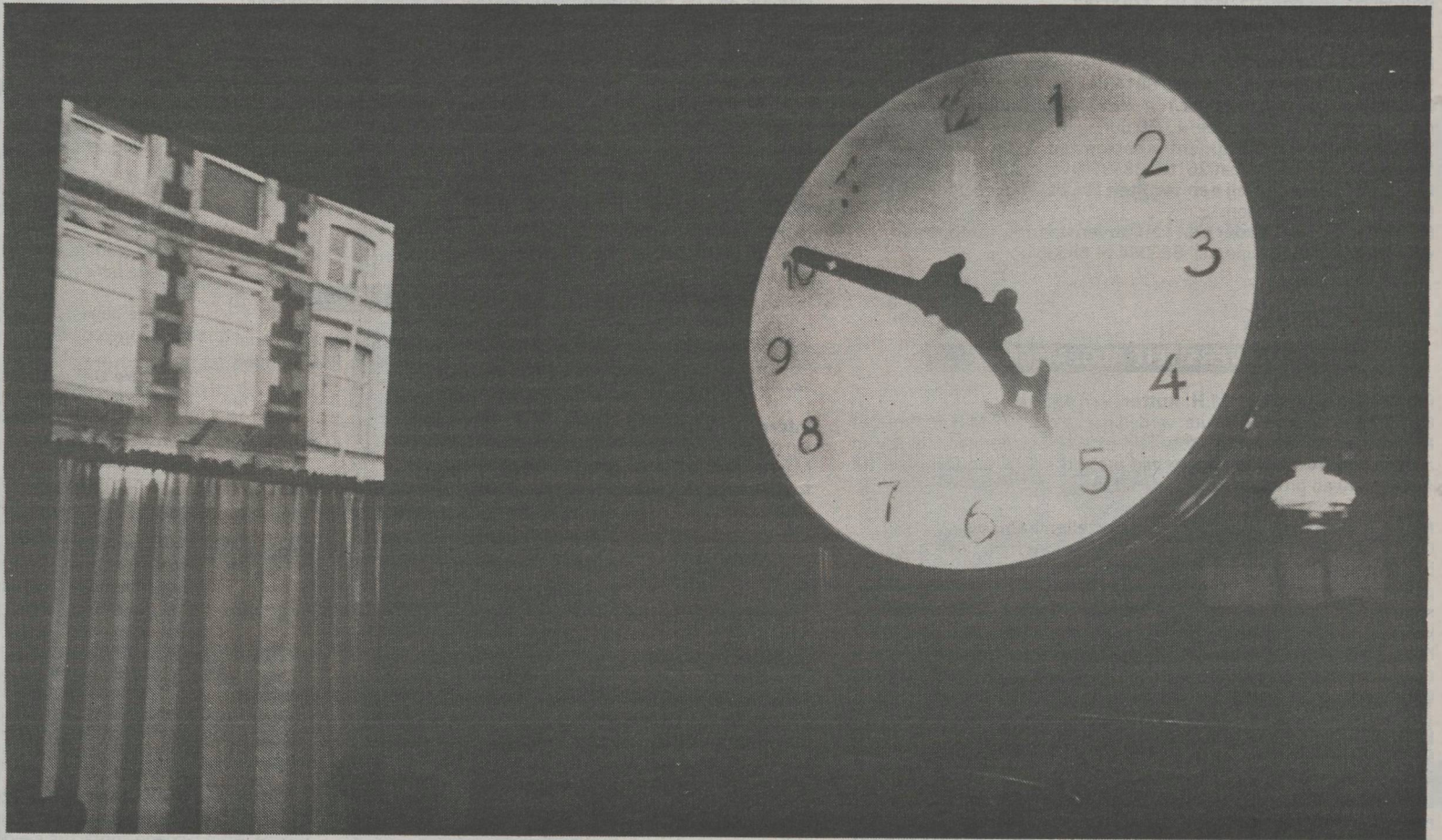
De Europeaan, maar ook de Amerikaan en de Japanner, allemaal zuinig op hun tijd, zullen zich niet snel te buiten gaan aan gewoon spontaan genieten. Het voorgehouden koekje zal regelmatig afgeslagen worden, ook al kost dat de nodige zelfbeheersing. Niet omdat ze neigen naar masochisme, maar omdat ze erop vertrouwen dat de opoffering nu, hen straks een trommel vol koekjes zal opleveren. Wie wel zijn tijd 'verspilt' en eigenlijk doet waar hij op dat moment zin in heeft, hoeft op weinig waardering te rekenen. Zo'n mens zal het nooit ver brengen in deze wereld, is de heersende opinie.

Vreemd? Integendeel, legt Winnubst in navolging van Freud uit, het is namelijk deze beheerste houding die de westerse cultuur 'groot' heeft gemaakt. Want juist omdat men niet continu achter zijn driften aan holt, maar ze juist terugdringt, sublimiert, bestaat er niet langer slechts een onmiddellijk nu, maar ook een straks. Er komt energie vrij die de motor blijkt van maatschappelijke en culturele vooruitgang.

Leven met het ene oog op de klok en het andere op de toekomst, is noodzakelijk om zich te kunnen ontplooiën in werk, wetenschap of kunst, concludeert Winnubst. Daar is op zich niets tegen, maar wanneer dit betekent dat er geen tijd overschiet voor een niet gepland avondje stappen, of men nooit meer de boel de boel kan laten, dan gaat het mis. De prijs is uitputting, overspanning of een van de vele neuroses waardoor de westerse mens wordt gekweld. Winnubst pleit daarom voor een balans tussen het toekomstgericht werken en het onmiddellijke genieten; daar blijft de mens gezond bij.

Ontsnapping

De grote en de kleine wijzer heersen echter nooit voortdurend. Herhaaldelijk ontsnappen mensen even aan de klok. Soms door zich te onttrekken aan het adagium 'Gij zult de bevrediging van uw behoeften uitstellen'. Een voorbeeld is de alcoholist die na zijn zoveelste glaasje jenever wegzakt in een roes waarin de tijd niet meer lijkt te bestaan. Dat hij straks de prijs (een kater en op de langere termijn een leveraandoening) voor deze vlucht moet betalen, doet er voor hem niet toe. Gebruikers van LSD overkomt hetzelfde, net als sommige psychotici. Ook voor hen lijkt de tijd stil te

En de tijd, hij tikte voort... (foto Nelis Tijkety)

staan. Maar men hoeft niet zo diep gezonken te zijn om het heden even los te laten. Iedereen keert regelmatig terug in de tijd omdat zijn gedachten afdwalen naar een gebeurtenis in het verleden. Net zo vaak lopen we vooruit op wat komen gaat; dan maken we in ons hoofd al plannen voor het komende feest of het examen dat voor de deur staat.

Niet alleen ontsnappen we af en toe aan de tijd, soms gebeurt er iets waardoor de ene minuut de andere niet meer is. Voor wie bij de bushalte staat te wachten lijken vijf minuten wel een uur, terwijl de lezer van een spannend boek alle besef van tijd verliest; dan vliegen de uren om.

Spelen met de tijd

Deze subjectieve tijdsbeleving is belangrijk in de muziek, vertelt John Slangen, hoofdvakleraar compositie aan het Maastrichts conservatorium. "Muziektijd is namelijk totaal iets anders dan de objectieve kloktijd. Een componist kan de tijd op elkaar drukken of juist uit elkaar trekken en zo invloed uitoefenen op de tijdsbeleving van de luisteraar." Soms geeft een muziekstuk de indruk dat de tijd stil staat. Bijvoorbeeld als er nauwelijks iets gebeurt en er slechts om de tien seconden dezelfde toon te horen is. Eenzelfde effect heeft een stuk waarin zoveel gebeurt dat de luisteraar in een muziekbrij belandt. De componist kan echter ook de tijd laten kruipen, om hem vervolgens weer door een snel gedeelte van de compositie te laten vliegen.

"De componist moet de luisteraar niet te veel en niet te weinig geven. Hij moet de tijdsbeleving ordenen, want alleen dan houdt hij de aandacht van zijn publiek vast." Mahler is daar een meester in, vindt Slangen. In zijn lange symfonieën stelt hij wisselende eisen aan zijn gehoor: soms geeft hij ze een overdaad, soms juist rust. Dat de fuga's van Bach maar heel even duren, heeft ook alles met de muziektijd te maken. Zij zijn zo ingewikkeld en stellen zulke hoge eisen aan de luisteraar, dat twee minuten al heel lang lijken. Slangen wijst erop dat het veel uitmaakt of muziek wordt gehoord of gelezen. Voor wie luistert is muziek vluchtig en onomkeerbaar. Wie echter de noten leest kan aan de muziektijd ontkomen. "Het is net

alsof je dan de tijd van de muziek buiten werking stelt. Over een stuk dat eigenlijk vijftien minuten duurt, doe ik al lezend makkelijk twee uur. Ik kan dan dieper op de muziek ingaan door voortdurend de noten die ik lees te relateren aan wat ik al eerder heb gelezen. Bovendien kan ik langer naar een maat kijken, of er nog even naar terug gaan. Zo haal ik de muziek uit de onomkeerbaarheid van de tijd."

Onwetenschappelijk

"Zoveel vakken, zoveel tijden", grinnikt prof. dr. C. van Peursen, emeritus hoogleraar wijsbegeerte aan de Rijksuniversiteit Leiden. "Ik liep eens met een bevriende astronoom aan het einde van de middag langs het strand. Kijkend over de zee wees ik hem op de prachtige zonsondergang. Hij hield even in en keek mij verbaasd aan. Of ik niet wist dat de zon al lang onder was, vroeg hij. Of ik was vergeten dat het licht van de zon acht minuten nodig heeft om tot ons te komen? Hoe kon ik zo onwetenschappelijk denken? Ik dacht echter niet onwetenschappelijk, maar voor-wetenschappelijk."

Als filosoof probeert Van Peursen de tijd te achterhalen die al deze verschillende tijden omvat. Makkelijk is dat niet, want ook voor filosofen is tijd een begrip dat veel moeilijker is aan te pakken dan bijvoorbeeld ruimte. "Als je een leuke boom passeert, en je wil hem nog eens goed bekijken, dan zet je gewoon een paar passen terug. Maar tijd glipt door je vingers, je kunt er nooit echt naar terug, het is altijd onherroepelijk voorbij." Het is hoogstwaarschijnlijk dit probleem geweest dat theologen er vroeger toe heeft bewogen om God buiten de tijd te plaatsen. Hij mocht niet vluchtig zijn, maar juist absoluut en eeuwig. Echter na de verschrikkingen van deze eeuw is het voor veel moderne theologen niet meer aanvaardbaar dat een God die zowel heden, verleden als toekomst overziet, nog bestaat. Wie is God na Auschwitz? In ieder geval niet meer iemand die almachtig is en alles beschikt. Hij staat dicht bij de mensen en speelt mee in de geschiedenis. Daardoor krijgt de mens de kans om God beter te leren kennen, meent Van Peursen. "Het doet mij denken aan de talloze schilderijen die Cézanne van een en dezelfde berg maakte.

Ze waren allemaal verschillend, maar toch zit er iedere keer opnieuw veel herkenbaars in. Telkens werd die berg iets meer ontsloten, hij werd steeds meer zichzelf. En dat gebeurt juist alleen maar in de tijd. Niet in de eeuwigheid, want dan ziet de mens maar één kant."

Augustinus

Waar sommige filosofen, onder andere Hegel, het begrip tijd probeerde weg te moffelen, durfde Augustinus het in 400 al aan om er over te denken en te praten. Ik weet wat tijd is als men er mij niet naar vraagt, zegt hij ergens in zijn Confessiones, maar zodra de vraag wordt gesteld weet ik het niet meer. Simpelweg omdat tijd verleden, heden en toekomst is: het verleden is er niet meer, de toekomst is er nog niet en het heden is de papierdunne scheiding tussen verleden en toekomst en is er eigenlijk ook niet. De oplossing zocht Augustinus in het 'nu'. Dat is namelijk meer dan een ongrijpbaar en voorbijglijdend moment. "Zouden alleen dit soort momenten bestaan, dan zouden wij niets kunnen kennen", zegt Van Peursen. "We leven niet in een moment, maar in het 'nu'. 'Nu' wil zeggen dat ik ergens ben. 'Nu' heeft 'dikte'. Het is een stukje verleden en toekomst in één, een soort uitbreiding van het heden. Mensen zouden bijvoorbeeld geen woord van mij begrijpen als zij zich niet iets van de zin herinneren of in de verste verte niet weten wat ik verder ga zeggen. Je moet kunnen vooruitgrijpen en teruggrijpen." En dat doet de mens automatisch. Wie het niet gelooft moet dicht bij een kerktoeren gaan wonen. Dan zal hij zeker tegen de ochtend wel eens wakker worden en de klok horen luiden. "Mensen gaan dan de nog resterende slagen tellen. Dat is natuurlijk niet genoeg om de tijd te bepalen. Het rare is nu dat men bijna altijd weet hoeveel slagen er al zijn geweest. Dat komt omdat wij leven in het nu: een beetje verleden en een beetje toekomst."

Riki Janssen

Lezingencyclus 'Tijd': zie de agenda van Studium Generale elders in dit blad.

Kopij voor het Bulletin inleveren bij onderstaande contactpersonen voor het gemelde tijdstip, in de week voorafgaand aan de publicatie. Met vragen of opmerkingen kunt u daar ook terecht.

- FdAW (vakgr./comm./studiever.):** I. Poolen, Fac.Bur., Kapoenstraat 2, tel: 883389, voor woe. 12.00 uur.
FdCW (vakgr./comm./studiever.): R. Peters, Fac.Bur. Kapoenstraat 2, tel. 883487.
FdEW (vakgr./comm./studiever.): B. Staveaux, Fac.Bur., Tongerestraat 53, tel. 883705, voor do. 12.00 uur.
FdG (vakgr./comm./studiever.): R. le Doux, Fac.Bur. niveau 3, kamernr. 3226, UNS50, tel. 881448, voor woe. 12.00 uur.
FdGW (vakgr./comm./studiever.): A. Bastiaens, Bur.Onderwijs, UNS 50, niveau 1, kamernr. 1253, tel. 881455, voor ma. 12.00 uur.
FdR (vakgr./comm./studiever.): A. Kessen, Bur.Onderwijs, Zwingelput 4, tel. 883004, voor woe. 13.30 uur.
Studenten(sport)ver./studentenpastoraten: C. Hollewijn, Stud.zaken, Lenculenstraat 26, tel. 883354, voor do. 12.00 uur.
Instituten behorend bij een faculteit: bij bovengenoemde facultaire contactpersoon.
Berichten die niet onder een van bovenstaande categorieën vallen: PR & Voorlichting, tel. 883084 of 883081.

UNIVERSITEIT ALGEMEEN

Promotie mw.dr. M.P.M.H. Rutten-van Mülker
 Op 24 november, om 14.00 uur, verdedigt mw.dr. M.P.M.H. Rutten-van Mülker haar proefschrift 'Costs and effects of pharmacotherapy in asthma and COPD'. Promotores zijn prof.dr. E.K.A. van Doorslaer (UI Antwerpen) en prof.dr. F.F.H. Rutten (EU).

Motie U-raad over bezuinigingsvoorstellen kabinet
 Op 27 oktober j.l. nam de Universiteitsraad een motie aan m.b.t. de bezuinigingsvoorstellen van het Kabinet voor het hoger en wetenschappelijk onderwijs en de studiefinanciering. De UR meent dat de voorgenoemde bezuinigingen, alsmede de aangekondigde stelselwijziging, de kwaliteit, toegankelijkheid en aantrekkelijkheid van de opleidingen in het hoger en wetenschappelijk onderwijs ernstig in gevaar brengen. De raad noemt het momenteel gevoerde beleid in haar motie onverantwoord en verwerpelijk en keurt het daarom af.

Keuzevakken Milieukunde 1994/1995
 In januari start het Centrum voor Milieukunde van de RUL met de cursus Milieukunde II (westers): milieubeleid.
 De cursus vindt plaats op de woensdagen, van 11 januari tot en met 31 mei. Als toelatingseis geldt een inleidende cursus Milieukunde. Overleg over vrijstelling hiervan is mogelijk als sprake is van een ander relevant voortraject.
 In deze cursus wordt kennis en inzicht verkregen in de manier waarop milieubeleid tot stand komt en uitgevoerd wordt. Hierbij wordt aandacht besteed aan (milieu)beleidsprocessen, beleidsinstrumenten, implementatie en handhaving en aan milieukundig onderzoek ten bate van milieubeleid (o.a. milieu-effectrapportage). Naast theoretische achtergronden is er ruime aandacht voor de inhoud van het milieubeleid en de schaalniveaus, te weten: Europees-, rijks-, provinciaal-, gemeentelijk- en bedrijfsniveau.
 Kosten: f 65,- (incl. excursie, syllabus, excl. boek Milieubeleid). Info en inschrijving: Onderwijsbureau CML, Garenmarkt 1a, tel. (071) 27 74 68.

Seminar Duurzaamheid
 IDO (Interdisciplinair DuurzaamheidsOnderzoek) is een landelijk netwerk voor en door AIO's en andere junior onderzoekers die zich bezig houden met duurzaamheidsvraagstukken of in wiens onderzoek duurzaamheid een rol speelt. Op ma. 21 nov. organiseert IDO bij de TU Delft een seminar waar AIO's uit diverse disciplines een presentatie verzorgen rond de vraag hoe duurzaamheid een plaats krijgt in hun onderzoek. Kosten: * 50. Info: ir. Remke Bras, tel. (015) 78 34 23.

Inleiding in de ontwikkelingsproblematiek
 Opnieuw wordt het interfacultaire blok 'Inleiding in de Ontwikkelingsproblematiek' georganiseerd, waarin de problemen van ontwikkelingslanden centraal staan. Het blok start in 1995 in week 4 (v.a. maandag 24 januari) en loopt tot en met week 11 (vrijdag 17 maart). Het blok bestaat uit 7 maal 2 onderwijsbijeenkomsten (op maandag/donderdag of dinsdag/vrijdag), 7 lezingen (woensdagmiddag) en een afsluitende toets. Voor nagenoeg alle studierichtingen kan het als keuzeonderwijs worden opgenomen. Info: mw. dr. A.G. Dijkstra, FdEW, tel. 883815. Studenten aan de FdEW kunnen zich via de eigen faculteit inschrijven voor dit blok. Andere studenten kunnen zich tot 28-11 schriftelijk of telefonisch aanmelden bij mw. T. Loth-v.d. Berg, Algemene economie, FdEW, TS 53, tel. 883822. Vermeld je naam, examennummer, adres, en voorkeur voor onderwijsgroep (ma/do middag, of divr middag).

Oproep student tutoren
 Het is mogelijk dat voor bovenstaand blok 'Interfacultaire inleiding in de ontwikkelingsproblematiek' studenttutoren nodig zijn. De planningsgroep zoekt daarom enthousiaste studenten met belangstelling voor het onderwerp. Voorwaarde is wel dat ze het blok in een vorig jaar gelopen hebben of een gelijkwaardige kennis en/of ervaring bezitten. Bovendien moeten ze de tutortraining gedaan hebben of bereid zijn dat te doen. Stuur een brief en een CV naar mw. dr. A.G. Dijkstra, Algemene economie, TS 53, voor 2-12. Vermeld ook of je 1 of 2 groepen zou willen doen.

Oproep College van Beroep voor de Examens
 Gevraagd: studenten die lid of plaatsvervangend lid willen zijn van het College van Beroep voor de Examens (CBE) van de RL. Het CBE behandelt door studenten of examinatoren ingestelde beroepszaken. Daarbij gaat het om beroepen tegen besluiten over toelating tot de examens, besluiten van examencommissies en examinatoren, besluiten omtrent de vaststelling van de behaalde studiepunten en over het colloquium doctum. De tijdsbelasting voor studenten is beperkt tot één of enkele zittingen per jaar. De gevraagde inbreng bestaat uit het leveren van een bijdrage aan de behandeling van een beroep in een voorbespreking, openbare zitting en een nabespreking. Benoeming van student-leden en plaatsvervangend student-leden geschiedt door de Universiteitsraad, steeds voor 1 kalenderjaar. Het streven is de benoemingen per 1 januari 1995 te doen ingaan.
 Info: bij mr H.P. Janssen (883247) of bij mw L. Franken (883516). Belangstellenden kunnen tot 24 november 1994 een korte schriftelijke reactie te sturen aan het College van Beroep voor de Examens, t.a.v. mr H.P. Janssen, secretaris dienst Bestuurlijke en Juridische Zaken, Postbus 616, 6200 MD MAASTRICHT. Vermeld in uw reactie in ieder geval naam, adres, telefoonnummer, faculteit, studiejaar en een korte motivatie.

VACATURES

Schriftelijke sollicitaties onder vermelding van vacaturnummer op brief en envelop binnen 10 dagen te richten aan de dienst P&O. Interne vacatures gelden uitsluitend voor medewerkers van de RL.

Interne vacature 120
 Bij de vakgroep Management Wetenschappen, sectie Marketing & Marktonderzoek is de volgende functie vacant:
toegevoegd docent (m/v) full-time, voor de periode 1-1-1995 tot 1-1-1996.
Taken:
 - het verlenen van medewerking aan de voorbereiding en uitvoering van het probleem gestuurd onderwijs en de bijbehorende toetsing.
Eisen:
 - doctoraal examen bedrijfseconomie, specialisatie marketing & marktonderzoek;
 - affiniteit met onderwijs of onderwijservaring;
 - goede communicatieve vaardigheden.
Salariëring: minimaal * 3.641,- en maximaal * 5.977,- bruto per maand, afhankelijk van ervaring.
Inlichtingen: Prof. dr. J.D.P. Kasper, voorzitter sectie Marketing & Marktonderzoek, tel. 043-883811/3839 of dr. J.G.A.M. Lemmink, tel. 043-883814/3839.

Interne vacature 121
 Vakgroep Anesthesiologie vraagt een **student-assistent(e)** voor 0.1 fte voor 6 maanden i.v.m. werkzaamheden in het kader van het Pijnkenniscentrum.
 De werkzaamheden beogen een bijdrage te leveren in de ontwikkeling van een multi-disciplinaire behandeling van patiënten met chronisch lage rugklachten.
 De taak van de student-assistent zal behoren: het uitvoeren van literatuursurvey, opzoeken en samenvatten van literatuur.
 De standplaats is afdeling Anesthesiologie AZM.
 Salariëring: conform rijksregeling voor student-assistenten.
 Info: dhr M. van Kleef, anesthesioloog, of dhr W. Dingemans, neuroloog, tel. 043-875458

Interne vacature 122
 Het bureau van de faculteit der Cultuurwetenschappen bestaat uit 12 medewerkers, van wie de meesten in deeltijd werken. Door het vertrek van de huidige medewerker, komt vacant de functie van **medewerker algemene zaken / adjunct secretaris (v/m)** - de functie
 De medewerker algemene zaken functioneert rechtstreeks onder de secretaris/directeur van de faculteit. Het betreft een brede functie die - behalve onderwijs - alle terreinen bestrijkt waar het faculteitsbureau mee te maken heeft. De functie kent zowel elementen van beleid als van beheer. Zo nodig treedt de medewerker algemene zaken op als plaatsvervanger van de secretaris/directeur.
- de taken
 * voorbereiden en notuleren van de vergaderingen van bestuur en raad, alsmede het uitvoeren van de genomen besluiten;
 * het schrijven van (beleids)nota's;
 * het geven van (beleids)ondersteuning op het gebied van onderzoek, met name de administratieve ondersteuning en verslaglegging van het WHW-Instituut CWS en de administratieve kant van het penvoerderschap van de Onderzoekschool WTMC;
 * het voeren van het secretariaat van structuurcommissies, benoemingsadviescommissies, de facultaire bibliotheekcommissie en ad hoc in te stellen commissies;
 * participeren in (inter)universitaire overlegorganen;
 * het ondersteunen van de secretaris/directeur bij beheerstaken, onder meer op het terrein van huisvesting en ARBO-wetgeving.
- functievereisten
 * academische/HBO-opleiding, bij voorkeur op een aan CWS verwant terrein;
 * grote mate van zelfstandigheid;
 * accuratesse;
 * goede mondelinge en schriftelijke uitdrukkingsvaardigheid (beheer-

sing van de engelse taal in woord en geschrift strekt tot aanbeveling);
 * uitstekende communicatieve vaardigheden;
 * dienstverlenende instelling;
 * enige jaren ervaring met bovengenoemde werkzaamheden.
- dienstverband/honorering
 Het betreft een vaste baan, in beginsel met een proeftijd van een jaar. De honorering van de functie is afhankelijk van leeftijd en ervaring maximaal * 5.977,- (schaal 10 BBWO).
 Een aanstelling voor 0.8 fte behoort tot de mogelijkheden.

Interne vacature 123
 Bij de vakgroep Wijsbegeerte van de Faculteit der Cultuurwetenschappen is per 01 december 1994 tot 01 juli 1995 vacant de functie van: **student-assistent** (3 eenheden) m/v
 Voor het project:
 "Politics of Technology", een onderzoek naar democratisering van de technologische cultuur.
Taak:
 literatuur-recherche, bibliografie-beheer, redactiewerk, verkennend literatuuronderzoek en andere ondersteunende werkzaamheden.
Vereisten:
 - CWS student van tracé "Technologische Cultuur"
 - Goede beheersing Word en/of Wordperfect op Macintosh en/of MS-Dos.
 - Goede beheersing Engels, Duits en/of Frans strekt tot aanbeveling.
 Inlichtingen bij Prof.dr.ir. W.E. Bijker - tel. 043 - 883321.

Vacature Universiteitsbibliotheek
 In de locatie Universiteitssingel 50 is een tijdelijke vacature voor de duur van een jaar voor een:
Assistent-medewerker Uitleen en studielandschappen
 Werktijdfactor 1.0
 De assistent-medewerker Uitleen en studielandschappen ondersteunt de functie medewerker Uitleen en studielandschappen, bij vragen kan direct op deze functie worden teruggegaan.
De functie omvat de volgende werkzaamheden:
 -het registreren van primaire uitleenhandelingen door middel van de geautomatiseerde opslag/uitleenadministratie;
 -het geven van de daarmee verband houdende informatie;
 -het aanleveren van materialen uit het magazijn t.b.v. de uitleenbalie;
 -het toekennen van bandzebra's aan tijdschriftbanden t.b.v. de geautomatiseerde opslag/uitleenadministratie;
 -het meehelpen met voorbereiden van aanvragen van fotocopies van tijdschriftartikelen uit andere bibliotheken;
 -het samen met anderen behandelen van aanvragen voor fotocopies van tijdschriftartikelen t.b.v. andere bibliotheken.
Vereisten:
 -Mavo of vergelijkbaar kennisniveau, met affiniteit voor bibliotheekwerk;
 -kennis van de moderne talen;
 -goede contactuele eigenschappen;
 -flexibele werkhouding;
 -zelfstandig en in teamverband kunnen werken;
 -bereidheid tot het uitvoeren van andere taken.
Arbeidsvoorwaarden:
 De aanstelling is voor de duur van maximaal één jaar.
 Salariëring: Afhankelijk van leeftijd, opleiding en ervaring maximaal * 3.104,- bruto per maand (schaal 4 BBWO).
Inlichtingen:
 Over deze functie kunnen worden ingewonnen bij Trudy Meijers, t.st 1219.
 Schriftelijke sollicitatie binnen 10 dagen na verschijnen van deze vacature in de Observant richten aan: Trudy Meijers, hoofd afdeling Uitleen en studielandschappen, Universiteitsbibliotheek, Universiteitssingel 50.

INTERNATIONALE SAMENWERKING

Gesloten op vrijdag 25 november
 Wegens omstandigheden vervalt het spreekuur van Bureau Internationale Samenwerking op vrijdag 25 november 1994.

Japan Prijswinnaars Programma
 Het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen biedt in samenwerking met het Nederlandse bedrijfsleven aan pas afgestudeerde, briljante studenten de mogelijkheid om kennis te maken met de taal de cultuur en het bedrijfsleven van Japan. Eerst drie à vier maanden colleges volgen aan de Rijksuniversiteit Leiden, daarna voor zeventien maanden naar Japan waar colleges Japanse taal en cultuur worden gevolgd. Tegelijkertijd loopt men stage bij een Japans bedrijf. Start van dit programma: september 1995. De beurs bestaat uit een maandelijkse vergoeding van ongeveer f2.000,- en hoeft in principe niet terugbetaald te worden. Kosten voor vliegticket en de huisvesting in Japan worden vergoed.
 Meer informatie: Ina Engelen, tel. 883211 (tussen 8-12 uur). Aanvragen formulieren zijn verkrijgbaar bij: Nuffic, tel. 070 - 4260210.

Geneeskunde voor het Volk / Geneeskunde voor de Derde Wereld
 Op 3 en 4 december vindt in het Jeugdcentrum van de Vlaamse Gemeenschap te Destelheide Dworp (Vlaams-Brabant) bovengenoemde congres plaats. Enkele onderwerpen:
 - Gezondheid en maatschappelijke structuren in de derde wereld
 - Politieke economie en imperialisme
 - Controlegeneeskunde
 - Vluchten kan niet meer ...
 - Ongelijkheid in de gezondheidszorg
 - Debat: Kiezen in de gezondheidszorg
 Kosten: 1800 Bfr (voor studenten: 1200 Bfr) voor het gehele weekend incl. overnachting, maaltijden en eventuele teksten.
 Inlichtingen: Geneeskunde voor het Volk, Groenplein 19, 9060 Zelzate, tel. 00 32 3449244. fax: 00 32 3430926. Een kopie van het programma is te verkrijgen bij: Ina Engelen.

Openingstijden
 Het spreekuur 'studies in het buitenland' wordt gehouden in de Infotheek voor Studie en Beroep van Studentenzaken, Oud-Gouwen nement, Bouillonstraat 11, kamernr. 0219, en wel op:
 maandag: gesloten
 dinsdag/woensdag/donderdag: op afspraak, tussen 11.00 en 12.00 uur
 vrijdag: zonder afspraak, tussen 10.00 en 11.30 uur
 Afspraken dienen gemaakt te worden bij:
 Ina Engelen, tel. 883211 tussen 8.00 en 12.00 uur.

RL-AGENDA

23-11 Lezing: prof.dr. B. Olivier, UvU, Solvay Duphar b.v., "Welke preklinische ontwikkeling in de serotonine research zijn veelbelovend voor de Psychiatrie?", Posjet Vijverdal, Vijverdalseweg 1, 16.30 uur. Info: Y. Stevens 877440 24-11 Promotie M.P.M.H. Rutten-van Molker, 14.00 uur 30-11 Promotie B.C. Jolly, 14.00 uur 30-11 Promotie M.E.M.A. Magzoub, 16.00 uur 30-11 Studiedag "Denken over sexe in cultuur en wetenschap" feestzaal 09.30 - 17.15 uur, info: A. Servais tel: 883314	01-12 Promotie M.C. Pollemans, 16.00 uur 02-12 Promotie J.J. Duvekot, 14.00 uur 02-12 Inauguratie prof.dr. R.H.J. Termeulen, 16.30 uur 05-12/ International workshop on Problem-based Learning in Economics and Business Administration, FdEW 09-12 Lezing: prof.dr. J. Bremer, RL; "Psycholoog - Psychiater", Posjet Vijverdal, Vijverdalseweg 1, 16.30 uur. Info: 877440 08-12 Promotie A.N. Mudde, 16.00 uur 09-12 Promotie A. Remmers, 14.00 uur 09-12 Promotie H.H.M. Meijers, 16.00 uur 15-12 Symposium "Verplegingswetenschap in Maastricht: wat kan de praktijk ermee?" Blauwe Zaal UNS 50, 13.00 uur 16-12 Promotie E. Lijnzaad, 14.00 uur 16-12 Inauguratie prof.dr. C. Spreeuwenberg, 16.30 uur 21-12 Lezing: prof.dr.med. H. Sass, RWTH; "Classification of personality disorders: categorical versus dimensional approaches", Posjet Vijverdal, Vijverdalseweg 1, 16.30 uur. Info: Y. Stevens 877440 21-12 Promotie J.A.G. Wijnen, 14.00 uur 21-12 Promotie E.H.J. Vaassen, 16.00 uur

Architecture in a state of flux

donderdag 1 december
20.00 uur
Collegezaal Nieuwenhof
Zwingelput 4
Charles Jencks*

Voor het voetlicht: Roland Topor

donderdag 8 december
20.00 uur
Toneelacademie
Lenculenstraat 31-33
studenten gratis / overigen f7,50

Tijd in de muziek

donderdag 8 december
20.00 uur
Kleine zaal Conservatorium
Bonnefantenstraat 15
J. Slangen,
Conservatorium Maastricht

Open podium

vrijdag 9 december
20.00 uur
Kumulustheater
Herbenusstraat 89
Toegang: f2,50

Het Hete Hangijzer

dinsdag 13 december
20.00 uur
Orcuskelder
Lenculenstraat 39
Actualiteitendebat

Voor het voetlicht: Leo Pleyzier

woensdag 14 december
20.00 uur
Toneelacademie
Lenculenstraat 31-33
studenten gratis / overigen f7,50

De biologische klok van de mens

donderdag 15 december
20.00 uur
Collegezaal Nieuwenhof
Zwingelput 4
Prof. dr. G. Kerkhof,
RU Leiden

Tijd en filosofie

dinsdag 20 december
20.00 uur
Collegezaal Nieuwenhof
Zwingelput 4
Prof. dr. C.A. van Peursen,
RU Leiden

Voor zover niet is aangegeven zijn de Studium Generale-programma's gratis toegankelijk.
Eventuele kaartverkoop: uitsluitend aan de zaal.

*deze lezing wordt gesponsord door

ABP

Stichting IKEA Foundation

nv Bouwfonds Nederlandse Gemeenten

Trouw

1889
1994
december

Bureau Studium Generale Postbus 616, 6200 MD Maastricht ☎ 043 883541 (van 9.00 tot 15.30)

SKIREIZEN VOOR STUDENTENPRIJZEN!

We hebben iets kunnen regelen met 'n echte SGR-wintersportspecialist:

- 4 sneeuwzekere skigebieden in Frankrijk
- Volop stappen en nieuwe contacten
- 10-daagse arrangementen vanaf f 379,- (vervoer, appartement, 6-daagse skipas)

Bel Martijn voor info en/of gratis folder: **043-259002** (b.g.g. 085-340034)

Als de rook is verdwenen...
een eerbetoon aan een wonderkind van 50

The Scene
The Serenes
Arno
Trockener Kecks
Burma Shave
Shine
Sjakol
Bettie Serveert
Daryl-Ann
Julia P. Hersheimer
Rowwen Hèze
dEUS
Halle Venray
Prodigal Sons
De Dijk
en
The Nits
spelen hun favoriete
Boudewijn de Groot songs

Inclusief de single "Jimmy" van de Trockener Kecks & een verborgen bonustrack!

een eerbetoon aan
Boudewijn de Groot

(alleen voor studenten)

10 gulden per lens en 8 flessen Lenticon-S GRATIS!

Dat kan alleen bij de LensClub. Stuur uw brilvoorschrift op. Dan ontvangt u voor 30 gulden twee Lenticon 73 zachte lenzen en een starterkit. Vervolgens betaalt u via giroincasso 29,50 per maand. (Of 85,- per kwartaal, 165,- per half jaar of 325,- per jaar). Wil u toch uw ogen laten meten? Ga dan naar een TOPTIEK zaak. Een meting kost slechts 10 gulden. U kunt daar ook om de 6 weken GRATIS een fles Lenticon-S afhalen op vertoon van de LensClub-pas. In totaal 8 flessen. Ook kunt u altijd lenzen (voor reserve, vakantie, of bij verlies, beschadiging etc.) kopen voor slechts 10 gulden per lens! (Max. 24 per jaar). Lenticon 73 zijn de beste zuurstof doorlatende zachte lenzen met een hoogwatergehalte van 73%. U kunt ze gemakkelijk een half jaar dragen. Dag en nacht dragen kan ook, maar dan moet u snel vervangen. Kies daarom voor de meest flexibele vorm van contactlens dragen. Wordt meteen lid van de Lensclub. Informatie krijgt u snel als u belt of schrijft naar:

LensClub
Antwoordnr. 60545, 3060 WB Rotterdam
TOPTIEK, Markt 28, Maastricht, tel. 043 - 217065

„Een speciale studenten-verzekering?“

Ja hoor, dat zit ook in het Postbank Studentenkamp. Bel 06-0400.

POSTBANK

De beste garantie voor je rijbewijs

Autorijschool B. Wellmann

- Lessen in VW Golf
- Volgens Fasenleerplan
- Altijd dezelfde instructeur
- f 42,50 voor 60 min.

telefoon: 043 - 613798
autotel.: 06 - 52936738

EXTRA AANBIEDING

Grieks specialiteiten restaurant
PLAKA
St. Bernardusstraat 4a
Maastricht, tel. 043 - 254256

Studentenschotel:
2 DORPSSUFLAKI
GIROS
EN SALADE, FRIET, ZAZIKI EN OUZO

~~FL 20,-~~
FL 15,25

op vertoon van collegekaart

DIENST STUDENTENZAKEN

Openingstijden secretariaat SZ:

ma., di. en wo. 13.30-16.30u., do. 9.00-12.00u. en 13.30-16.30u., vr. 9.00-12.00u.

Studentenpsycholoog

Voor een gesprek met Joke Janmaat, therapeute van de RIAGG of de studentenpsycholoog Ruud vd Berg, kun je een afspraak maken via het secretariaat Studentenzaken, Lenculenstr. 26, K. 0310B, 883354.

Studentendecanaat

M.i.v. 1 nov. zijn er inloopspreekuren op van 14.00 - 16.00 u. Lenculenstr. 26, K. 310B (dus, zoals vermeld staat in de facultaire studiegidsen). Tel. spreekuren: van 13.30 - 14.00 u. (043) 883354.

Centrale Studentenadministratie (CSA)

Bij verlies/diefstal van collegekaart/bewijs van inschrijving. Aanvraag formulier voor een nieuwe collegekaart of bewijs van inschrijving is bij de balie te verkrijgen. Kosten: collegekaart f 10,-, bewijs van inschr. f 2,50, bij aanvraag te betalen. Openingstijden: ma. t/m do. 14.00-16.00u., vr. 10.00-12.00u. Tel. spreekuur: ma. t/m vr. 9.00-10.00 u. Adres: Lenculenstr. 26, tel. 043-883979.

Infotheek voor Studie en Beroep

Wij bieden je ruime informatie over alle soorten studiemogelijkheden, vooropleidingen, de arbeidsmarkt en vacatures. Ook als je iets wil weten over studeren en werken in het buitenland kun je bij ons terecht. Loop eens binnen: misschien vind je er een antwoord op je vragen. Lokatie: Bouillonstr. 11, tel. 883351/883518. Openingstijden zijn: ma. di. en do. van 10.00-16.30u. en wo. en vr. van 09.00-13.00u.

Loopbaan Advies Centrum (LAC)

Afspraak met de loopbaanadviseur, Marloes Rikhof, kunt U maken via tel. 883395.

Steunpunt Studiefinanciering

Ma. t/m do. van 11.00 - 12.30u. en 13.00 - 16.00u. Op vrijdag is de balie gesloten. Op werkdagen is het Steunpunt telefonisch bereikbaar van 9.00-16.30 u. Tel. 06-3991139.

LV&S

1e ALMA-wintersportkamp

In het kader van de samenwerking tussen de ALMA universiteiten wordt een winterkamp georganiseerd in Zwitserland-Champéry, waaraan studenten uit Aken, Luik en Maastricht kunnen deelnemen. Dit kamp biedt de gelegenheid tot skiën, langlaufen, snowboarden en andere wintersportactiviteiten zoals big foot. Dagelijks min. 5 uren instructie. De voertaal is Engels. Periode: 29 jan. t/m 4 febr. '95. Max. 6 dames/6 heren. Prijs: f 540,- incl. vol pension (zelf koken) en subsidie, excl. skipas (ca. f 180,-). Info-avond: ma. 21 nov. om 20.00 u. kantoor sporthal Randwijk. Inschrijven bij LV&S.

BOMMEN LIFE

Wo. 21 dec. organiseert LV&S het jaarlijkse "bewegen op muziek life" mmv de band "Get a Grip" in sporthal Randwijk. Aanvang: 18.00u. Toegang gratis, iedereen is welkom!!

Ski-training

In Oost-Maarland bestaat de gelegenheid tot indoor ski-training op een zogenaamde rolbaan. In de middaguren zijn aantrekkelijke tarieven mogelijk. Noodzakelijk is dat er voldoende belangstelling is (groepen van 4 pers.). Opgeven bij LV&S.

Vacature bewegen op muziek

Buro LV&S zoekt tbv bewegen op muziek gediplomeerde docenten, die bereid zijn om in voorkomende gevallen te vervangen. Info over tijden en voorwaarden bij R. Verster (tel 883134), hoofd LV&S. Studenten, in het bezit van MOP lichamelijke opvoeding, die bereid zijn om andere lesonderdelen te vervangen, kunnen zich eveneens bij LV&S melden.

WIJZINGEN PROGRAMMA LV&S

Vanaf heden zijn er een aantal wijzigingen mbt volleybal in sporthal Randwijk. Volleybal dames (nivo 2) op de dinsdagen van 18.30-20.00 u. olv M. Kemna. Volleybal heren (nivo 2) is verplaatst van de wo. (20.00-21.30u.) naar de do. van 20.00-21.30u. olv B. de Bruyn. Volleybal instuif vindt plaats op de woensdagen van 20.00-21.30 u. olv toezichthouder.

Wintersportreis LV&S 1995

In de periode van vr. 6 t/m zo. 15 jan. '95 organiseert LV&S ism Sportura de wintersportreis naar Valfréjus Frankrijk (1.550m). Basisarrangement is incl. reis, verblijf, maaltijden, 6-daagse skipas, toeristenbelasting, administratiekosten en gebruik snowboards. Prijs: f 440,-. Optioneel: skiles 5 ochtenden van 2,5 u. à f 105,-, reisverzekering A of B à f 40,- of f 47,50, extra dag(en) skipas à f 25,- en annuleringsverzekering afgerond op f 20,-. Meer info (ook voor de wintersportreis naar Risoul op 13 jan. '95) en inschrijven bij LV&S.

STUDIUM GENERALE

Tijd

In een cyclus van vijf lezingen behandelt het Studium Generale een aantal ideeën rondom het begrip tijd. Hiermee wil het Studium Generale duidelijk maken dat wat zo vanzelfsprekend lijkt, dat in feite niet is. De eerste lezing gaat over **tijd in de fysica** en wordt gehouden door prof. dr. G. 't Hooft, hoogleraar theoretische natuurkunde, Un. Utrecht. Di. 22 nov., 20.00 u., Collegezaal Nieuwenhof Zwingelput 4, toegang: gratis.

VOOR HET VOETLICHT: GUUS JANSSEN

Nico Haenen in gesprek met Guus Janssen
Links een stapeltje zwarte, rechts een stapeltje witte houtjes. Zwart, wit, langwerp, niet zo maar houtjes: pianotoetsen. Dit beeld is de perfecte metafoer voor de muziek van Guus Janssen. Iets uit elkaar halen om het vervolgens op een andere manier in elkaar te zetten, dat is het uitgangspunt waarop het overgrote deel van zijn werk gebaseerd is. Dit jaar is van zijn hand de opera Noach in première gegaan. Woe. 23 nov., 20.00 u., Toneelacademie Lenculenstr. 31-33, toegang: studenten gratis / overigen f 7,50.

ARCHIPOLIS: architectuur tussen theorie en praktijk

In het kader van het landelijk project 'Archipolis', over de grenzen van de

architectuur', organiseert SG Maastricht vijf avonden over het spanningsveld tussen theorie en praktijk in de bouwkunst. De vierde lezing gaat over **architectuur als vrolijke wetenschap**. De lezing wordt gehouden door de architect Ben van Berkel. Als co-referent treedt Hans van Dijk, redacteur van Archis, op. Volgens Van Berkel onderscheidt architectuur zich van de wetenschap door de geringe mate van exactheid, van de kunst door niet mank te gaan aan navelstaarderij. Do. 24 nov., 20.00 u., Collegezaal Nieuwenhof Zwingelput 4, toegang: gratis.

WETENSCHAPSWINKEL

De Wetenschapswinkel zoekt voor diverse klantgroepen op korte termijn studenten voor de volgende onderzoeken:

- Ten aanzien van prostitutie bestaat een gedoogbeleid. De Stichting tegen Vrouwenhandel wil weten hoe dit beleid in verschillende steden wordt ingevuld. Een belangrijke factor daarbij is de positie van buitenlandse (illegaal) in Nederland verblijvende, prostituees (FdR);
- Analyse bestaande rapporten mbt de werkgelegenheidseffecten van Maastricht Airport. Een voorlopige analyse is uitgevoerd. Verdere uitwerking gewenst (FdEW);
- Marketing-onderzoek naar de huidige uitKranten in Maastricht(o.a.VVV-maandagenda/Uit in Maastricht). Blok "Marketing-onderzoek" noodzakelijk. Betaling mogelijk (FdEW);
- De Ondernemingsraad van de St. Trajekt vraagt ambtelijke ondersteuning op juridisch gebied (FdR);
- Onderzoek naar de zorgbehoeften bij bewoners van aanleunwoningen in een bejaardentehuis in Noord Brabant (FdGW);
- Onderzoek naar de oprichting van een geboortecentrum in Noord Limburg (FdGW).

De onderzoeken kunnen als onderwijsverplichting gelden: jaarwerkstuk, opstel, paper (eind)scriptie. Begeleiding vanuit de faculteiten is toegestaan. Meer informatie: Wetenschapswinkel, Looiersgracht 14, tel. 883120.

STUDENTENVERENIGINGEN, -ORGANISATIES

AEGEE-Maastricht

- 17/20 nov.: Terrorizing advertising?, Ausburg.
- 17/21 nov.: Transboundary Cooperation, Konstanz.
- 18/20 nov.: AEGEE-meeting, Torino.
- 22 nov.: Playbackshow, Satyricon.
- 25/27 nov.: AEGEE X:THE European dimension in education, Bologna.

Ichthus

- 24 nov.: Avond 3 cursus "Makelaardij in oneindig goed", 19.30u Nieuwenhof, Zwingelput 4.

INTEGRAND

Kom je kosteloos inschrijven en doe kostbare werkervaring op middels een Integrand-werkopdracht. Integrand, voor een werkopdracht op niveau voor alle studierichtingen; ook voor gezondheidswetenschappers! Voor info en inschrijfformulier: Integrand, Oude Tweebergenpoort 2, ma t/m vr 9.00-12.30 en 13.30-17.00u of bel 883397.

MST

Wil je meer uit je studie bedrijfseconomie halen dan theoretische kennis? Schrijf je dan nu in bij MST voor een interessante werkopdracht. Voor meer info: Abtstr. 4 van ma. t/m vr. van 13.30 tot 16.30. Tel: 883927.

R.K.S.V. Servatius

- 20 nov.: **Herfstwandeling + erwtensoep** (na afloop). Kosten: f1,- lid/ f1,50 n-lid. Verzamelen om 12.00 u. op Servatius.
- 23 nov.: 20.00 u. **V.B.O.K.-Avond**. Lezing over het VBOK (Vereniging ter Bescherming van het Ongeboren Kind).

SIB

- 24 nov.: Den Haag, Congres over de toekomst van de Europese Unie. Organisatie: NGIZ (883469 SIB-Maastricht). De SIB borrelt iedere donderdag vanaf 22.00 uur bij Van Sloun! SIB-info? Bel (043) 883469.

Studentenkerk "De Deur" Maastricht

We zijn een jonge kerk, en maken deel uit van de wereldoverkoepelende Christian Fellowship.
Diensten: wo. 19.30 uur.; zo. 11.00 en 18.00 uur.
Past. Habetsstraat 40 (zijstraat Emmaplein)
Thema-avonden: elke dinsdag-avond om 20.00 uur.
- 19 nov.: FREE PARTY!! part II, met live-optreden Moses Creeble: "ruije grunge-rock"(Aardschok). Sandersweg 45 (dicht bij Fort Willem)

TAFELSTRAAT 13

- 21 nov.: 20.00 u. Spiritualiteitsgroep.
- 22 nov.: 18.00 u. Géén koor!; 20.00 u. Filosofiegroep "Rorty".
- 23 nov.: 17.00 u. Yoga; 20.00 u. Groep Homosexualiteit; 20.00 u. Lezing over Ortega Y Gasset door mr. Carin Cuypers;
- 24 nov.: 18.00 u. Tafelen; opgeven voor 12.30 u.; 20.00 u. Groep Intuïtief Tekenen.
Tafelstraat 13 is open van ma. t/m do.; je kunt er altijd binnenlopen, ook voor een gesprek.

CULTUURWETENSCHAPPEN

Openingstijden Onderwijsbalie

maandag: 15.15 - 15.45 uur;
dinsdag: 10.45 - 11.15 uur;
donderdag: 13.00 - 13.30 uur;

Verruimde openingstijden

T.b.v. het afhalen van onderwijsmateriaal voor blokperiode 3 is de Onderwijsbalie langer opengesteld in de week van 14 november: (maandag 14 november: 15.00 - 16.00 uur;)
(dinsdag 15 november: 10.30 - 11.30 uur;)
donderdag 17 november: 13.00 - 14.00 uur;
vrijdag 18 november: 12.15 - 13.15 uur.
N.B.: Van maandag 21 t/m vrijdag 25 november is de Onderwijsbalie gesloten (roostervrije week).

Inschrijven blokken jaar 3/4

Inschrijven voor 3e/4e jaars blokken, die worden aangeboden in blokperiode 4, 5 en 6 kan tot uiterlijk 24 november 1994. **HET INSCHRIJFFORMULIER TREF JE AAN IN JE POSTVAKJE.**

Inleveren paper Kunst II op maandag 28 november tussen 15.15 en 16.00 uur bij de Onderwijsbalie.

Agenda CWSv-Orakel

Openingstijden Orakelkamer:
ma. t/m do.: 13.00 - 14.00 uur
ma. t/m do. reductiebureau geopend: 13.00 - 14.00 uur

Mededelingen:

Op 29 november om 16.30 uur is er een borrel t.g.v. de bestuurswisseling. Plaats: Spiegelzaal, Kapoenstraat 2. Docenten en studenten zijn van harte welkom!

Diegenen die hun lidmaatschap nog niet verlengd hebben, kunnen dit komen doen op de Orakelkamer. het lidmaatschap bedraagt fl. 25,-. Ook nieuwe leden zijn van hart welkom!

ECONOMIE

Adressen Economiestudenten

In het kader van de tweejaarlijkse samenstelling van de Consumentengids voor het doctoraal keuze-onderwijs wil WASO de NAW-gegevens van doctoraal-keuzestudenten ontvangen. Mocht u tegen de bekendmaking van uw NAW-gegevens bezwaar hebben, dan dient u dit uiterlijk een week na verschijnen van dit blad schriftelijk bekend te maken aan Bureau Onderwijs FdEW.

Spreekuur studie-adviseur FdEW

Het spreekuur van de studieadviseur Robert Pans op maandag 21 november 1994 is verplaatst van 13.30-15.00 naar 15.30-17.00 uur. Op dinsdag 6 december 1994 vervalt het spreekuur en het telefonisch spreekuur. Voor de normale spreekuren: zie verder in deze rubriek.

Sluitingsdatum inschrijving toetsperiode 2

Men kan zich tot uiterlijk **vrijdag 25 november 1994, 12.30 uur**, inschrijven voor toetsen gehouden in toetsperiode 2. Inschrijven via het toetsinschrijfformulier dat verkrijgbaar is bij de onderwijsbalie en daar ook ingeleverd moet worden.

Inschrijven Kwantitatieve Methoden 1.2

In tegenstelling tot wat op het toetsrooster vermeld staat moeten reëcidivisten en voorwaardelijk tot jaar 2 toegelaten studenten die **inge-roosterd** staan voor het onderwijs van Kwantitatieve Methoden 1.2 zich **niet** via het inschrijfformulier voor de toetsen inschrijven. Alle voor Kwantitatieve Methoden 2.1 **verroosterde studenten** worden automatisch ingeschreven voor de betreffende toets. N.B.: Extranee dienen zich te allen tijde in te schrijven voor toetsen, dus ook voor de toets Kwantitatieve Methoden 1.2.

Erratum inschrijfformulier doctoraalkeuzeblokken

In tegenstelling tot wat op het inschrijfformulier staat, wordt de vaardigheidstraining Internationaal Onderhandelen (code 2037T, periode 4B), niet aangeboden.

Inschrijffprocedure m.b.t. schriftelijke herkansing van keuzevakken

1. Voor studenten die bij de schriftelijke eerste kans van een keuzevak (dat vermeld stond op het toetsrooster voor periode 1, 1994/1995) een onvoldoende behaald hebben, geldt voor de schriftelijke herkansing geen inschrijffplicht. Deze studenten worden automatisch voor de betreffende herkansingstoets ingeschreven, indien deze wederom schriftelijk is én door Bureau Onderwijs georganiseerd wordt.
2. De studenten die niet aan de schriftelijke eerste kans hebben deelgenomen dienen zich te allen tijde in te schrijven via het toetsinschrijfformulier onder de categorie 'overige'.

Algemeen
Het rooster van de schriftelijke herkansingen van keuzevakken uit blokperiode 1 wordt uiterlijk 05 december 1994 bekend gemaakt (via het publicatiebord bij de Onderwijsbalie). Indien een keuzevak niet op bovengenoemd rooster vermeld staat, wordt de herkansing niet door Bureau Onderwijs georganiseerd. De studenten dienen zich in dat geval tot de betreffende blokcoördinator te wenden.

Studie-adviseur FdEW

Met ingang van 1 november 1994 zal Robert Pans beschikbaar zijn als studie-adviseur voor **alle** studenten van de FdEW, propaedeutische en doctoraal.

De inloopspreekuren zijn met ingang van 1 november als volgt:

- maandagmiddag 13.30 - 15.00 uur
- dinsdagochtend 10.00 - 11.00 uur
- donderdagochtend 10.00 - 11.00 uur

De telefonische spreekuren zijn:

- dinsdagmiddag 13.30 - 14.30 uur
- donderdagmiddag 13.30 - 14.30 uur

De inloopspreekuren zijn voor kortdurende gesprekken. Voor gesprekken die langer dan 10 minuten duren, dienen afspraken gemaakt te worden via het secretariaat, mevr. Ieke de Haan, kamer 3.072 (tel. 883675). Robert Pans is bereikbaar in kamer 3052A, tel. 043-883846.

Studeren/stage in het buitenland

Aanvragen voor financiële ondersteuning STIR/SWOL PROGRAMMA voor studie of stage in het buitenland (buiten het Erasmusprogramma) dienen vóór 1 februari 1995 te worden ingediend bij: Bureau Internationalisering, Kamer 3.030, Bureau Onderwijs Faculteit der Economische Wetenschappen. Op bovenstaand adres zijn de aanvraagformulieren te bal voor het STIR/SWOL programma verkrijgbaar.

Stage- en scriptiecoördinatie sectie Marketing- en Marketing Onderzoek

Per 1 november 1994 neemt Saskia Schagen het stage- en scriptiecoördinatorschap over van Robert Pans. Zij is hiervoor te bereiken op de dinsdagochtenden en de woensdagmiddagen. Het spreekuur verhuist van maandag- naar dinsdagochtend van 10 tot 11 uur. Afspraken i.v.m. stages en scripties kunnen uitsluitend worden gemaakt via het secretariaat marketing, kamer 1.047, tel. 883839. Saskia Schagen, kamer 1067, tel. 883659

EFM

EFM Algemeen

De Economische Faculteitsvereniging Maastricht (EFM) is een faculteitsvereniging die haar doel kent in het behartigen van de belangen van de Economie-, Econometrie- en Internationale Bedrijfskundestudenten in de ruimste zin des woords. Bij de receptie TS 53 staat een groene brievenbus met de opdruk "EFM". Deze kan gebruikt worden voor het deponeren van inschrijfformulieren.

Bulletin

e.d. bestemd voor EFM (Alfa, IMperator, MMA, COMAX, SIGMA, AEquilibrium, EFM Studieprojecten, Eloquent en Hoofdbestuur). Voor meer informatie over EFM activiteiten zie de EFM-display op T5 53 (tegenover de mensa bij de lichtkrant), of kom naar de Abtstraat 4.
 SIGMA, AEquilibrium, EFM Studieprojecten: kamer 1.002 - telnr. 883790.
 MMA, Comax: kamer 1.004 - telnr. 883779
 Alfa, IMperator: kamer 1.006 - telnr. 883788
 Eloquent: kamer 0.007 - telnr. 883777
 Hoofdbestuur, IAD: kamer 1.008 - telnr. 883940
 Kantooruren EFM Hoofdbestuur iedere werkdag van 10.00-11.00
 Kantooruren MMA iedere werkdag van 11.00-12.00
 Kantooruren COMAX iedere werkdag van 10.00-11.00
 Kantooruren SIGMA ma-do van 13.00-14.00
 Kantooruren AEquilibrium woensdag van 10.00-11.00
 Kantooruren IMperator woensdag van 10.00-12.00

IAD
 De Interne Accountants Dienst (IAD) van EFM controleert verantwoordingsverslagen van EFM en haar aangesloten verenigingen en stichtingen en adviseert EFM en haar leden inzake administratie en begrotingen. De IAD zoekt nieuwe medewerkers. Studenten met als afstudeer richting berichtgeving kunnen een sollicitatiebrief zenden aan de IAD, t.a.v. Harald Rossing, IAD/EFM, Postbus 616, 6200 MD Maastricht.

Eloquent
 Eloquent, het nieuwe faculteitsblad dat is voortgekomen uit Ikonomix en EFM-Magazine komt volgende week uit. EFM-leden krijgen het blad thuisgestuurd, voor overige geïnteresseerden wordt het gratis verspreid. Het blad wordt uitgegeven door EFM.

Vacatures:
 Er bestaat bij Eloquent behoefte aan nieuwe medewerkers. In het bijzonder zijn wij op zoek naar:

Redacteuren (m/v)
 Wij zijn op zoek naar iemand die voor ons verslag zou kunnen doen van allerlei 'politieke' gebeurtenissen op de faculteit (F-raad, verschillende commissies). Een lid van het WASO is hier waarschijnlijk de juiste persoon voor.
 Verder zijn we in het algemeen altijd op zoek naar redacteuren. Vind je het leuk om te schrijven, of wil je dat leren, neem dan contact op met Eloquent.

Adres:
 Postbus 616
 6200 MD Maastricht
 Abtstraat 4, kamer 0.007
 Telefoon: 043 - 883777

EFM-Agenda
 Alfa
 17 november: Presentatie Loesje i.s.m. IMperator
 28 november: Alfa bezoekt "All you need is love"
 8 december: Alfa blokfeest 1.2
 22 december: Excursie Alfa KNP

IMperator
 30 november: Holland casino's

COMAX
 24 november: Inhousedag/bedrijfsbezoek DSM over consolidatie
 15 december: Kerstdiner COMAX

MMA
 22 november: Presentatie en bedrijfsbezoek Macintosh
 13 december: Retailworkshop met Unilever
 20 december: SAWA Reel
 22 december: Voorronde Marketing Associatie-dag

WASO
 Maandag 21 november: WASO-bijeenkomst om 19.30 in kamer 0.006 T553
 Maandag 5 december: WASO-bijeenkomst om 19.30 in kamer 0.006 T553.

SIGMA
 29 november: Einde maand ALV met lezing over technische analyse en borrel in van Sloun met speciaal bier
 6 december: SIGMA Sinterklaas ALV
 19 december: Eindejaars ALV met borrel in van Sloun

Reductiebureau Economie
 Het Reductiebureau Economie is elke dinsdag, woensdag en donderdag geopend van 10.30 tot 12.30. Boeken worden alleen op bestelling geleverd; levertijd is 1 (een) dag!

GENEESKUNDE

Bureau Onderwijs
Vaardigheidstoets jaar 6 van 19 januari en 20 januari 1995
 Zesdejaars studenten die deel willen nemen aan de vaardigheidstoets van 19 januari en 20 januari 1995 kunnen zich tot uiterlijk **02 december 1994** telefonisch aanmelden bij Margriet Brorens of Chantal Schraven (tel. 1514/1813). Na deze datum worden geen aanmeldingen meer aangenomen. Voor verdere informatie verwijzen wij naar de brief met BO-nummer 94-32.114 d.d. 01 augustus 1994 die naar alle zesdejaars studenten is verstuurd en waarvan een kopie hangt op de info-borden bij de balie van Bureau Onderwijs.

Studentensprekuren studentenfractie Geneeskunde (SFG)
 Van 12 tot 14 uur elke eerste woensdag van de maand. Heb je vragen of problemen of voorstellen op het gebied van onderwijs, examens etc. kom dan naar kamer 1.155. De SFG zal de problemen inventariseren en in overleg treden met de desbetreffende commissies/personen. De SFG doet er wat mee!!

MFV Reflex
Tropen: Woensdag 26 oktober start de cursus Kiswahili.
 info: 043-432791 of Reflexkamer 881181
Activiteiten-agenda M.F.V. Reflex
 di 29-11 Actieve Leden Avond in Vijverdal 'Reflex gaat Chinees'
 di 5-12 Workshop 'Bewegingsexpressie' door: Astrid van Someren;
 wo 19-00-21.00 uur Deb 1
 wo 14-12 VGT-feest
 di 20-12 Lezing Complementaire Geneeskunde 'Zingeving en spirituele benadering van ziekte' door dr. van Gemert (natuurarts geestelijke gezondheidszorg) aanvang: 19.30 uur
 Meer informatie: in de Reflexkamer 1.153A UNS 50 (043-881181) of op

de posters.

4e jaars en co-schappers opgelet!
 Vrijdag 18 november is er weer het jaarlijkse Ko-feest. Plaats: de metro (naast Lucky Luke). Het feest zal om 21.00 beginnen en vanaf 21.30 zal de band de Fried Ducks optreden.
 Dus: Zet geneeskunde even uit je hoofd en swing er eens uit!

Slaapplaatsen gezocht voor buitenlandse studenten
 Van 22 tot 27 november a.s. organiseren SNO (Student Network Organisation), EMSA (European Medical Student Association) en IFMSA (International Federation of Medical Student Associations) een internationale workshop in Maastricht. Deze workshop is gericht op geneeskunde studenten die zich bezighouden met vorm & inhoud van het medisch onderwijs. De workshop wordt vertegenwoordigd door studenten uit minstens 18 landen. Voor deze deelnemers zoeken wij onderdak. Als jij het leuk vindt om een deelnemende student onder te brengen (incl. diens ontbijt te verzorgen) van 22-27 november tegen vergoeding van f 25,-, neem dan contact op met Marlon (tel. 610286).

Congres Stichting MIC
 De Stichting Medisch Interfacultair congres organiseert op 27 januari 1995 haar eerste lustrumcongres "op het scherp van de snede". Het congres vindt plaats in de Martinihal te Groningen en zal geheel in het teken staan van de acute geneeskunde. In totaal zullen een twintigtal deskundigen aan het woord komen. Kaartverkoop: 21 nov-9 dec. Trefcentrum 13.00-13.30uur.
 Stichting MIC zoekt tevens een nieuw **bestuurslid** uit Maastricht om een volgende congres met succes en enthousiasme te realiseren. Voor verder informatie kun je je wenden tot Marlies Smeulders, tel. 257075.

Bureau Internationale Betrekkingen
 3rd Int. Students' Scientific Conference May 11-14 1995, Poland. Invitation is for medical and biology students to present original research. You will find contact with many colleagues, a forum for exchange of scientific experiences. Language: English. Deadlines: Feb. 15 1995, registration; April 1 1995 abstract submission.
 More information can be found on the information desk near the reception, Fac. of Medicine, UNS50, or during student consulting hours: Tuesday (room 3.324) and room 1.150A between 12.30-14.00 hours.

GEZONDHEIDSWETENSCHAPPEN

Mededeling van de Examencommissie
 In het examenreglement is de bepaling opgenomen dat alvorens met de stage kan worden begonnen, iedere student moet hebben voldaan aan de eisen met betrekking tot de (jaar)werkstukken en het Methodologie & Statistiek (II en III) onderwijs. De Examencommissie heeft besloten een uitzondering te maken voor studenten uit een van de vrijstellingprogramma's wat betreft de verplichting ten aanzien van het M&S-III onderwijs. Betreffende studenten mogen voorwaardelijk met de stage beginnen tot en met de eerstvolgende herkansingstoets voor M&S-III (die vindt plaats op 31 januari 1995). Indien zij daarvoor wederom zakken, dienen zij de stage te onderbreken en zo spoedig mogelijk een afspraak te maken met de voorzitter van de Examencommissie GW (telefonisch via 881777).

GVO-Triano
 Helden gezocht! Wil je weten welke activiteiten er op de agenda staan, of wil je lid worden? Houdt dan de poster in de gaten. Meer informatie: Maïke, tel.: 043-258511.

Voor alle BB-studenten
 Herhaald bericht: Voor studenten die binnenkort op stage gaan zijn er enkele bijeenkomsten gepland waarin docenten en studenten vertellen wat de haken en ogen van de praktijk van wetenschappelijk onderzoek zijn. De vraagstelling, operationalisatie en de keuze van methoden en technieken blijken in de praktijk vaak problemen op te leveren. Vandaar deze inhoudelijke voorlichting. De laatste twee bijeenkomsten worden gehouden op: 23 november van 09.00-11.00 uur, ruimte 0.420 (uns 50) en 14 december van 09.00-11.00 uur, ruimte 0.420 (uns 50). A. Meijer (23 nov) en M. Rutten (14 dec.) zullen deze bijeenkomsten leiden. De nadruk ligt in de eerste bijeenkomst op organisatieonderzoek en in de tweede op financieel-economisch onderzoek. G. Jongerius-de Gier, Stagecoördinator BB, tel.: 881690.

AGORA
 Woensdag 23 november: 30e A.L.V. van AGORA. Aanvang: 19.00u in de Rode zaal (k 0.480). Aansluitend kun je drekken, zoepen en het nieuwe blok in kroepen met AGORA in Café Printemps. Met happy hour vanaf 21.30 - 22.30u. Na afloop van de VGT (25 november) kan de antwoordsleutel worden afgehaald bij café Printemps. Tevens vindt hier een VGT-borrel plaats. AGORA Reductie Bureau openingstijden: elke dag van 10.00 tot 11.00u bij de balie van Bureau Onderwijs FdGW. Heb jij commentaar over het GW-onderwijs? Vul dan een klachtenbriefje in (liggen bij de Balie van Bureau Onderwijs FdGW) en deponeer deze in de klachtenbus. Voor het Reductiebureau en de Onderwijs commissie zijn een aantal functies vrij. Het is mogelijk om te solliciteren. Dit kan middels een brief, af te geven tijdens het spreekuur of te deponeren in het AGORA-postvak OF bel ons: 881445. Voor slechts fl. 15,- wordt je AGORA-lid. Let op de lichtkrant & posters voor meer informatie!!!

Studentleden planningsgroepen propaedeuse-blokken.
 Binnen een aantal planningsgroepen die verantwoordelijk zijn voor de voorbereiding, de uitvoering en de evaluatie van het onderwijs in de blokken van de propaedeuse Gezondheidswetenschappen, is met onmiddellijke ingang plaats voor nieuwe studentleden. In het bijzonder geldt dit voor de planningsgroepen van de blokken 1.1, 1.3, 1.5, 1.6.G, 1.6.M en 1.6.B. In principe wordt voor elke planningsgroep gestreefd naar een combinatie van één eerstejaars studenten één tweedejaars student. Ook de programmagroep Propaedeuse, die het gehele propaedeuse-programma begeleidt, heeft behoefte aan versterking met een paar studentleden die kritisch willen meedenken. Studenten met belangstelling voor één van deze functies en/of behoefte aan nadere informatie kunnen zich wenden tot Martien van Dongen, programmaleider propaedeuse GW, vakgroep Epidemiologie, Deb1, k. 2.018, tel.: 882364/882374.

Stageplaats op het gebied van kosten-effectiviteit/MTA onderzoek
 De vakgroep Economie van de Gezondheidszorg (EGZ) zoekt een stagiair(e) die in het kader van de afstudeerstage, onderzoek wil doen naar de "Kosten-effectiviteit van vroegtijdige detectie van CARA (Chronische Aspecifieke Respiratoire Aandoeningen) in Nederland". De voorkeur gaat uit naar een Beleid en Beheer student met affiniteit voor toegepast MTA-onderzoek. Tijdens de stageperiode wordt van de sta-

giar verwacht dat hij/zij de relevante kostenfactoren van screening en monitoring bij CARA in kaart brengt. Hierbij kan hij/zij gebruik maken van gegevens die zijn verzameld in een grootschalig onderzoeksproject naar vroegtijdige detectie in de regio Nijmegen. Uiteindelijk moeten er kostprijzen bepaald worden waarbij rekening moet worden gehouden met onzekerheden van schattingen en samenstelling van het screeningsprogramma (sensitiviteitsanalyse). De kosten voor vroegtijdige detectie worden tenslotte in relatie gebracht met de effecten ervan. Informatie aanvragen bij: Maureen Rutten-van Molken, vakgroep EGZ, tel.: 881711.

Voortgangstoets FdGW
 Vrijdag 25 november a.s. wordt voor alle studenten de voortgangstoets van de Faculteit der Gezondheidswetenschappen afgenomen. Aanvang: exact 10.00 uur tot 14.00 uur. Vanaf 09.30 uur kunt u in de zaal plaatsnemen. Indeling: op studentnummer. Studenten die een extra vgt (moeten) maken kunnen zich tot 15 november 1994 inschrijven tijdens het spreekuur bij E. van Eijsden, kamer 1.235. De voorlopige antwoordsleutel ligt om 14.00 uur aan de balie van het Bureau Onderwijs, Uns 50. Gebruik een HB-potlood. Een geldige collegekaart is verplicht!; leg deze bij binnenkomst links vooraan gereed op uw tafel. Kom op tijd want na 10.00 uur wordt u niet meer in de zaal toegelaten. Tot een week na afname van de toets kunt u opmerkingen (1 opmerking per vel) in de rode brievenbus van het Bureau Onderwijs deponeren. Let op!: Gelieve uw antwoordformulieren in de zaal bij uw surveillant in te leveren!

Zaalindeling Voortgangstoets GW studenten 25 november 1994
 Sporthal De Heeg: alle GW deeltijd-studenten (DVW en DBB), Sporthal Geusselt: alle GW studenten met studentnummer 93... (behalve DVW), Sporthal Dousberg: alle studenten met studentnummer 81.040 tot en met 92.999, alle GW studenten met studentnummer 94... (behalve DVW, DBB).

Voortgangstoets Milieugezondheidskunde (Sporthal de Heeg)
 Vrijdag 25 november a.s. wordt voor alle studenten MGK de voortgangstoets van Milieugezondheidskunde afgenomen in sporthal De Heeg. Aanvang exact om 10.00 uur tot 14.00 uur. Vanaf 09.30 uur kunt u in de zaal plaatsnemen. Plaatsindeling is op studentnummer. De voorlopige antwoordsleutel ligt om 14.00 uur aan de balie van het Bureau Onderwijs, Uns 50. Een geldige collegekaart is verplicht!

Voortgangstoets FdGW
 Vrijdag 25 november a.s. wordt voor alle studenten de voortgangstoets van de Faculteit der Gezondheidswetenschappen afgenomen. Aanvang: exact 10.00 uur tot 14.00 uur. Vanaf 09.30 uur kunt u in de zaal plaatsnemen. Indeling: op studentnummer. Studenten die een extra vgt (moeten) maken kunnen zich tot 15 november 1994 inschrijven tijdens het spreekuur bij E. van Eijsden, kamer 1.235. De voorlopige antwoordsleutel ligt om 14.00 uur aan de balie van het Bureau Onderwijs, Uns 50. Gebruik een HB-potlood. Een geldige collegekaart is verplicht!; leg deze bij binnenkomst links vooraan gereed op uw tafel. Kom op tijd want na 10.00 uur wordt u niet meer in de zaal toegelaten. Tot een week na afname van de toets kunt u opmerkingen (1 opmerking per vel) in de rode brievenbus van het Bureau Onderwijs deponeren. Let op!: Gelieve uw antwoordformulieren in de zaal bij uw surveillant in te leveren!

Zaalindeling Voortgangstoets GW studenten 25 november 1994
 Sporthal De Heeg: alle GW deeltijd-studenten (DVW en DBB), Sporthal Geusselt: alle GW studenten met studentnummer 93... (behalve DVW), Sporthal Dousberg: alle studenten met studentnummer 81.040 tot en met 92.999, alle GW studenten met studentnummer 94... (behalve DVW, DBB).

Voortgangstoets Milieugezondheidskunde (Sporthal de Heeg)
 Vrijdag 25 november a.s. wordt voor alle studenten MGK de voortgangstoets van Milieugezondheidskunde afgenomen in sporthal De Heeg. Aanvang exact om 10.00 uur tot 14.00 uur. Vanaf 09.30 uur kunt u in de zaal plaatsnemen. Plaatsindeling is op studentnummer. De voorlopige antwoordsleutel ligt om 14.00 uur aan de balie van het Bureau Onderwijs, Uns 50. Een geldige collegekaart is verplicht!

"Dag en nacht gratis pinnen, ook in het buitenland?"

Ja hoor, dat zit ook in het Postbank Studentenkpakket. Bel 06-0400.

Bulletin

RECHTSGELEERDHEID

Openingstijden Onderwijsbalie 80

Maandag t/m vrijdag van 10.15-11.15 uur en van 14.15-15.15 uur. Op maandagavond is de balie ook geopend van 20.00-21.00 uur.

Verkrijgbaar aan de balie

Onderwijsmateriaal en roosters jaar 2, 3 en 4 Fiscaal recht.
Onderwijsmateriaal en roosters jaar 1, 2, 3 en 4 Nederlands recht (dagopleiding).
Onderwijsmateriaal en roosters jaar 6 en 7 Nederlands recht (deeltijd).
Aanmeldingsformulieren blok 3 Nederlands- en Fiscaal recht (dagopleiding).
Aanmeldingsformulieren blok 2 Nederlands recht (avondopleiding).

Colleges

23.11: college Rechtshandeling 09.00-11.00 uur Collegezaal TS53
23.11: college Internationaal en Europees recht en Rechtsgeschiedenis 11.15-13.00 uur Collegezaal TS53
23.11: college Bedrijf 13.15-15.15 uur Collegezaal TS53
30.11: college Rechtshandeling 09.00-11.00 uur Collegezaal TS53
30.11: college Internationaal en Europees recht en Rechtsgeschiedenis 11.15-13.00 uur Collegezaal TS53

Europa lezing

Europa Essay Wedstrijd.
Criminaliteitsbestrijding in Europa. Dit is niet alleen het onderwerp van de Europalezing 1995, maar tegelijkertijd van een wedstrijd om het zogeheten Euro Essay. De Europalezing 1995 vindt in maart in Utrecht plaats en wordt verzorgd door secretaris-generaal Raymond E. Kendall van Interpol. Aan de Essay-wedstrijd, die openstaat voor studenten aan universiteiten en hogescholen in Nederland, zijn flinke geldprijzen verbonden: de winnaar ontvangt fl. 5000,-, er is een tweede prijs van fl. 2000,- en een derde van fl. 1500,-.
De organisatie is in handen van de Hogeschool voor Economie & Management Utrecht, de Stichting VSB Fonds en Wegener Uitgeverij Midden Nederland, uitgeefster van o.a. het Utrechts Nieuwsblad.
Criteria waaraan de ingezonden essays worden getoetst zijn, naast de relatie met het onderwerp "Criminaliteitsbestrijding in Europa": actualiteit, originaliteit, historisch inzicht, realiteitszin en consistentie.
De uiterste inleverdatum is 15 januari 1995. Deelnemers moeten hun essay in 5-voud toezenden aan mw drs. H. Jorg, Hogeschool voor Economie & Management, Postbus 2188, 3500 GD Utrecht. Telefoon 030 - 33 34 10. De uitreiking van de prijs vindt plaats tijdens de Europalezing in maart 1995. De winnende essays worden gepubliceerd in het Utrechts Nieuwsblad en Amersfoortse Courant.

Bureau stages

Het spreekuur van het stagebureau Nederlands recht vervalt per 1 december 1994. In plaats daarvan kan men op maandag t/m woensdag (tussen 13.00-14.30 uur) bellen voor een afspraak met mev. L. Hertog tel. 883076 secretaresse.
Het spreekuur voor de stages Fiscaal recht blijft gehandhaafd op woensdag van 10.00-11.00 uur.

Aanbod stageplaats

Bij een Europees instituut te Maastricht is een stageplaats beschikbaar van 3 tot 5 maanden vanaf januari 1995.
Vereisten: Europees recht, Engelstalig, mondelinge en schriftelijke; sociale vaardigheden.
Informatie bij bureau stages, tel. 883274.

BUREAU INTERNATIONALISERING

Openingstijden Bureau Internationalisering
Voor Nederlandse studenten:
maandag- dinsdag- en donderdagochtend van 10:15 tot 11:15 uur.
Erasmus, Tempus en Magister Iuris Communis studenten:
maandag, dinsdag- en donderdagochtend van 10:15 tot 11:15 uur.

BEURZEN

- PAUL GUGGENHEIM PRIZE to be awarded in 1995.
The Paul Guggenheim prize (SWFR. 12.000) will be awarded to a monograph of major importance in the field of public international law. It may be written in English, French, German, Italian or Spanish. Applications accompanied by a curriculum vitae, a list of publications and five copies of the work submitted must be received, no later than 31 January 1995, by:
Paul Guggenheim Foundation, The Graduate Institute of International Studies, 132, Rue de Lausanne, 1211 Geneva 21 (Switzerland).
- 1995-1996 Forum Fellowships, European University Institute.
It offers research grants intended for scholars actively engaged in research on Citizenship.
- STIR / SWOL 1994-1995
- Studenten die in 1994-1995 een studieperiode (evt. zomercursus) willen doorbrengen in het buitenland buiten het ERASMUS programma kunnen voor aanvraagformulieren en informatiesets terecht bij Erna Voncken.

MASTER OF LAWS (LL.M.) 1995-1996

De nieuwe brochures zijn uit van:
- Magister Iuris Communis Programme
Programme: European and Comparative Law
Faculteit der Rechten, RL
Language: English
Tuition Fee: 3500 Dutch Guilders
- Katholieke Universiteit Leuven
Programme: general LL.M./focus on European Community Law
Language: English
Tuition Fee: 240.000 Belgian Francs
- University of Nijmegen
Programme: European Business Law
Language: English
Tuition Fee: 11.200 Dutch Guilders
- Meer informatie: Josta Mommertz
- University of Buckingham
Programmes: International and Commercial Law
and Socio-Legal Studies (July 1995)
For more information: The University of Buckingham, MK18 1EG Buckingham

SUMMER COURSE

- The Hague Academy of International Law
1st period: 3-21 July, Private International Law
2nd period: 24 July-11 August, Public International Law
Language: English, French

Costs: 400 Dutch Guilders
Meer informatie: Josta Mommertz

Agenda der JFV Ouranos

- Vanaf maandag 14 november: boekenverkoop; leden 10% korting
- Maandag 14 november: informatieavond omtrent de statuten- en structuurwijziging om 19.30 uur
- Dinsdag 15 november: excursie naar Den Haag (Hoge Raad en Tweede Kamer)
- Maandag 21 november: ALV/ bestuurswisseling om 19.30 uur
- vanaf dinsdag 22 november (aanvang nieuwe blok): start typecursus; leden fl 75,-; niet-leden fl 135,-
- Woensdag 30 november: sintborrel om 20.00 uur in Café Preuflokaal 1900 4&90
- Donderdag 8 december: lezing over het huidige drugsbeleid in Maastricht
Voor het komende jaar is het huidige bestuur weer op zoek naar nieuwe bestuursleden. Eventuele geïnteresseerden voor een bestuursfunctie binnen de faculteitsvereniging kunnen zich schriftelijk aanmelden bij het huidige bestuur voor maandag 7 november 1994. In de brief moet gemotiveerd worden aangegeven waarom men een functie zou willen bekleden en naar welke functie de voorkeur uitgaat. Kandidaatstelling omtrent een specifieke bestuursfunctie, met uitzondering van die van het voorzitterschap, is niet mogelijk.
Gedurende het hele jaar verkopen wij de Gids voor de Rechtenstudie (fl. 10,-) en schrijfblokken met recycle-papier (fl. 3,25).
Voor informatie omtrent de activiteiten en verkoop van bovenstaande artikelen, ben je van harte welkom op de typekamer; ma/di/do/vr, tussen 12.30-13.30 uur. Telefonisch zijn wij ook bereikbaar op telefoonnummer: 043 - 883071.

Jurist in Bedrijf

Jurist in Bedrijf is een dynamische organisatie van en voor studenten. Onze hoofddoelstelling bestaat erin enerzijds studenten te informeren over diverse beroepsmogelijkheden en anderzijds hen te stimuleren om aan carrièreplanning te doen. Om dit doel te bereiken organiseren wij tal van activiteiten waarvan de Bedrijvendag, de Individuele Gesprekken Dag en de Opleidingenmiddag de bekendste zijn. Vier keer per jaar verschijnt ons JiBulletin. Het doel van dit blad is beroepsvoorlichting: in de vorm van interviews, columns en artikelen komen juristen in de praktijk aan het woord. Het eerste JiBulletin verschijnt eind november. Op 23- en 24 november organiseren wij in samenwerking met het Arbeidsbureau Maastricht een speciale sollicitatietraining voor een beperkte groep studenten. Schrijf je daarom zo snel mogelijk in! Voor meer informatie kun je iedere werkdag onze infolijn bellen tussen 09.00 en 11.00 uur 's ochtends. (tel. 88 31 06).

Legitimatie op zaterdag

De toegangsregeling op zaterdag die onlangs is ingevoerd voor het gebouw de Nieuwenhof/Zwingelput 4, is door het bestuur van de FdR aangepast. Niet alleen rechtenstudenten, maar alle studenten van de RL hebben nu op zaterdag toegang, op vertoon van hun collegekaart.

Boekhandel
DE TRIBUNE
Kapoenstraat 8
6211 KW Maastricht
Telefoon (043) 251978

literatuur

„Speciale kortingen en aanbiedingen voor studenten?“

Ja hoor, dat zit ook in het Postbank Studentenkortje. Bel 06-0400.

Agenda

donderdag 17 november

J. Rodriguez Latin-Jazzband, City Centrum, 20.00
Ons dagelijks brood aan geluk en levensvervulling, open avond Peter Schaefer, Tafelstraat 13, 20.00
Architecture and tradition, lezing, Alvaro Siza Vieira, Nieuwenhofzaal, 20.00
Grimm, toneel, Theater de Tijd, Vrijthoftheater, 20.15

vrijdag 18 november

Die Czardasfürstin, operette, Muziektheater Praag, Vrijthoftheater, 20.15
Risibile Traditional Dancers, gumboot-dance, Lostheater, 21.00

zaterdag 19 november

Oude Muziek, Ensemble Bouzignac, Cellerederskapel, 20.15
Sampling/Gruppo Vocal Cuba, Afro-Cubaanse muziek, Vrijthoftheater, 20.15
Mood Indigo Soul Acid Jazz Danceparty, Lostheater, 21.00

zondag 20 november

Treffpunt op zondag, Live radio, Café De Perroen, 11.00
Muzikale vrijbeden, Introconcert, Christine Wauters & Guus Janssen, Conservatorium, 12.00
Zondagmiddagcafé, thema "coming-out", COC, Bogaardenstraat 43, 14.00
Lee Towers, Mannenkoor Wieker Eindrach en Harmonie Wilbelmina, concert, Vrijthoftheater, 15.00
Heroverwegingen, Introconcert, Aquarius Ensemble, Conservatorium, 15.30

maandag 21 november

Odysseus, Mythologie en Werkelijkheid, voordracht Carool Popelier, 't Pesthuys, 20.15

dinsdag 22 november

Tijd in de fysica, lezing, Dr. G. 't Hooft, Nieuwenhofzaal, 20.00
Nederlands Danstheater 1, Nederlands Balletorkest en NDT-Koor, Vrijthoftheater, 20.15
Joep van Leeuwen, jazzgitarist, Café de Muze, 21.30

woensdag 23 november

Voor het voetlicht: Guus Janssen, gesprek, Nico Haenen, Toneelacademie, 20.00
José Ortega y Gasset, open avond Carin Cuyper, Tafelstraat 13, 20.00
Symphonische Orkest Maastricht, Mozart, Haydn, Rachmaninov, concert olv Shlomo Mintz, Vrijthoftheater, 20.15

Exposities

Heilige drukken, Jezuïetencollectie, Universiteitsbibliotheek RL, Bonnefantenstr 2, t/m 27 jan, ma, wo en do 9.00-19.00; di 9.00-21.00; za 10.00-14.00
Gauguin en België - De 20 en de Vrije Esthetica, Musée d'Art moderne et d'Art contemporain, Féronstrée 92, Luik, t/m 15 jan, dag. 11.00-18.00; wo 19.00-22.00
Gustaaf Begas, foto's, Kam. v. Koopb., Maasboulevard 5, t/m 30 dec, ma t/m vr 8.30-16.00
Henk Eikenaar, olieverven, Gal. Wolfs, Hoogbrugstr 69, t/m 1 dec, wo en vr 14.00-18.00, do 18.00-20.00, za 10.00-17.00, zo 13.00-17.00
Art Douzelage Meerssen, diverse kunstenaars, Tiendenschuur Kasteel Vliek, Ulestraten, t/m 27 nov, do t/m zo 14.00-18.00
Marco Juriën, sculpturen/reliefs, Gal. Schuwirth & van Noorden, Rechtsstr 64, t/m 27 nov, do t/m za 14.00-18.00
Ruud Krijnen, schilderijen en Hella de Jonge, beelden, Gal. De Keerder Kunstkamer, Kerkstr 10, Cadier en Keer, t/m 27 nov, do t/m zo 13.00-17.30
Pauline Wiertz, keramiek, Gal. Lot Duynstee, Hoogbrugstr 1, t/m 26 nov, wo t/m vr 13.30-17.00; za 11.00-17.00

Films - Speelweek: 17 november t/m 23 november

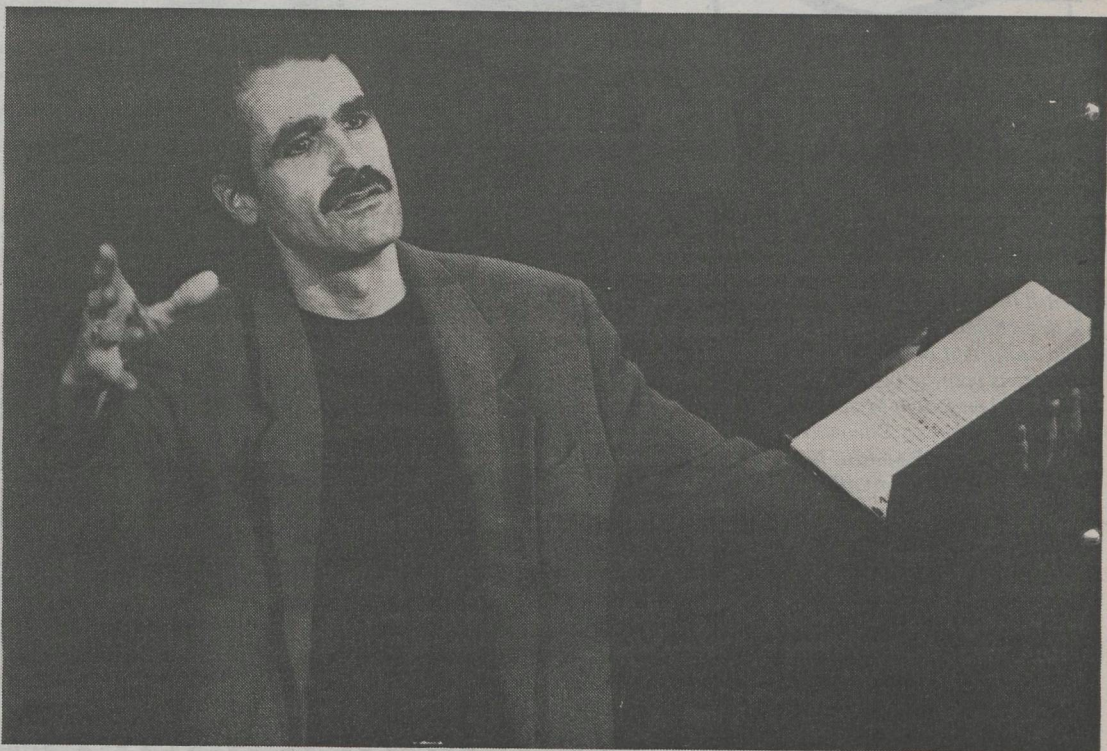
Filmtheater Lumière, Bogaardenstraat 40b
Short Cuts, dag. 20.00
Rebels of the Neon God, dag. 20.30
Jamon, Jamon, do t/m za 23.00
Cinema Palace, Wycker Brugstraat 1
The Specialist, dag. 18.30, 21.30
Baby's Day Out, dag. 18.30; za, zo en wo ook 14.30
The Crow, dag. 18.30, 21.15; za, zo en wo ook 14.30
Speed, dag. (beb. ma) 21.00
Sneak Preview, ma 21.00
De Aristokatten, za, zo en wo 14.30
MGM-Maastricht, Wilhelminasingel 39
Forrest Gump, dag. 14.00, 21.00
When a Man loves a Woman, dag. 18.30
The Mask, dag. 13.15, 16.00, 18.45, 21.30
True Lies, dag. 13.00, 15.45, 18.30, 21.30
Trial by Jury, dag. 13.15, 16.00, 18.45, 21.30
Trois couleurs: Rouge, dag. 16.00, 18.45, 21.30
Blown Away, dag. 13.15, 16.00, 18.45, 21.30; za nacht 00
The Chase, za nacht 00.15
The Lion King, za nacht 00.15
Duimelijntje, dag 13.15
Ciné-K, Bernardusstraat 13
De vlinder tilt de kat op, dag. 21.00

Griekse goden onder de Helpoort

Arnold Schwarzenegger, Jean-Claude van Damme, Claudia Schiffer, Cindy Crawford. Helden en heldinnen van vandaag. Maar wie kent nog de helden uit het verleden? Mannen als Achilles die in hun eentje (bijna) een heel leger konden verslaan, vrouwen als Helena die zó betoverend mooi waren dat ze complete oorlogen veroorzaakten. Of de Griekse oppergod Zeus die, in de vorm van een zwaan of stier, de ene na de andere onschuldige deerne tot aanstaande moeder maakte?

Daarvan probeert de voordrachtskunstenaar Carool Popelier het publiek, in het theater Het Pesthuys achter de Helpoort, te overtuigen. De Bosschenaar Popelier studeerde klassieke talen in Leiden tijdens de roerige jaren zestig en is sindsdien helemaal in de ban van de Griekse mythologie. In de loop van zijn lerarenbestaan merkte hij dat hij in zijn vrijetijdsbesteding, het vertellen van verhalen over de Griekse mythen, veel meer kwijt kon dan in zijn lessen aan ongeïnteresseerde middelbare scholieren, "die toch al weer bezig waren met het proefwerk wiskunde dat ze de volgende dag zouden hebben". Na die ontdekking, gaf Popelier zijn baan eraan. De Bosschenaar trekt nu alweer tien jaar door het land met zijn pakket van twaalf solo-voorstellingen. Een soort lessenreeks over de Griekse mythen, al spreekt hij zelf liever over 'performances'. De voorstellingen, die de titel 'Mythologie en werkelijkheid' hebben meegekregen, hangen allemaal met elkaar samen. Maar ze zijn ook wel apart te bezoeken. Als een vreemde samensmelting van John Cleese, dominee Gremdaat en Frank Masmeijer haalt Popelier alles uit de kast om de verhalen over te brengen. Dia's van oud-Griekse en moderne kunst, muziek en gedichten brengen tijdens de achtste performance de Trojaanse oorlog voor de toeschouwers tot leven, zonder dat ze eerst

een taaie Griekse tekst met voorvoegsels, achtervoegsels en ablatieven moeten doorwoeten. Zo krijgen we te horen dat Achilles, de grote held, lange tijd niet wilde vechten voor zijn vaderland, omdat zijn baas Agamemnon zijn slavinnetje had afgepakt. En oppergod Zeus krijgt, als hij moet kiezen wie van de godinnen de mooiste is, van zijn vrouw te horen: "Jij moet er nu toch verstand van hebben, want je bent

al zo'n 64 keer vreemdgegaan". Ach, het zijn net echte mensen, die goden en helden.

De Griekse god... (foto Nelis Tutkey)

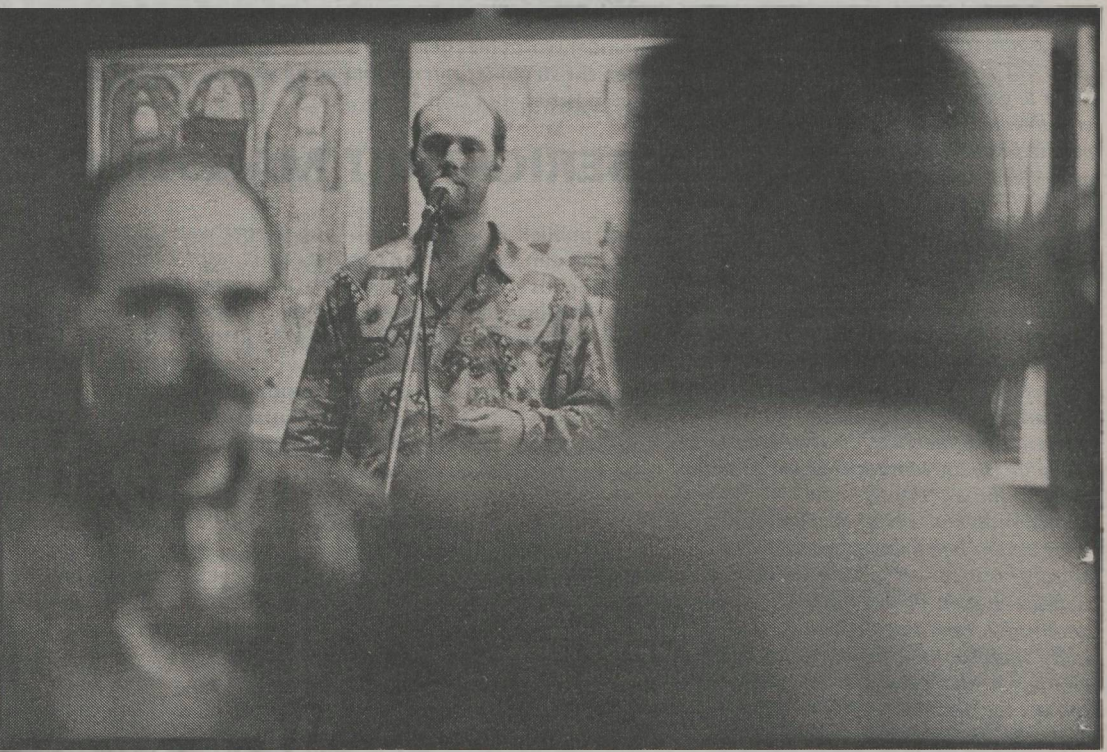
Judith Kuijk

De solo-voorstellingen 9 t/m 12 over de Griekse mythologie van Carool Popelier: 21, 28 november en 12 en 19 december, theater Het Pesthuys, prijs f25,- per voorstelling. Verdere informatie: 043-643435.

Waar is Jan van Veen?

Zondagmatinee en cultureel Mestreech verzamelt zich in het kleine kroegje De Muze. Aansluitend op een wandeling door de Grote Staat en omringend winkeldomein nemen de ouders een pils en krijgen de kids zakken met chips in de hand gedrukt. Etienne Borgers, chansonnier van het Mestreechse lèvesleedje, verschant zich op het podium en laat onder begeleiding van een geluidsband de liedjes van zijn eerste cd horen.

drukt een zinderend applaus in zijn schoot. Pauze. Etienne heeft het podium nog niet verlaten of onvervalste hoempapa vult de ruimte. De mars die elke lokale harmonie in haar repertoire heeft opgenomen wordt afgewisseld met Beppie Kraft. Stond hier vorige week niet nog geschreven dat dit een vlucht- en heiloord voor jazz minnende muziekvrienden was? Alleszins is duidelijk dat ook het carnavalsseizoen weer geopend is. Als het publiek dan ook nog bestaat uit een hoge concentratie Maastrichtse 'celebrities' gaat de eigenaar van het kroegje misschien snel overstag. Toch rijzen vragen over de intentie een jazzy kroegje met live muziek te zijn. De kleuren aan de muur zijn te truttig en de inrichting te clean. Na een veel te lange pauze wordt de reeks liedjes vervolgd. "Zjeloes op de vertolkers van de blues". Een loflied op alle jazzcoryfeeën (boven de bar in een portretgalerij) verliest al zijn geloofwaardigheid als je er een gesmeerd muziekje tegenaan zet waarin triangelgepingel lijkt te overheersen! Deze contradictio in terminis lijkt het publiek echter niet te deren, want ondertussen wordt luidkeels meegezongen. Tijdens de lange onderbreking heeft het publiek zich aardig beschonken en dit mist zijn effect niet. Dan wordt het licht gedimd voor de serie 'romantisch'. Waar is Jan van Veen? Tekst in Maastrichts dialect kan zeer zeker trefzeker en prachtig van klank zijn. "Ich wil de leefde leven" getuigt hiervan. Net zoals het "ich wil miene binnekant noa boete kiere en miech in diech verliere" (ik wil mijn binnenkant naar buiten keren en me in jou verliezen). Het laatste liedje is

naar Borgers smaak het mooiste nummer van de cd: "Es ich noe doet mos goan" (als ik nu moest sterven"). Tragisch genoeg is het geduld van de kids in de zaal uitgeput en de zakken chips zijn al lang weggekaand. Met overtuiging zet een peuter de backgroundvocal in; dwars door de gevoelige snaar van Borgers laatste nummer heen begint hij te schreeuwen. Na de laatste noot wordt nogmaals de cd aangeprezen die, uiteraard, na afloop wordt verkocht. Sympathieke vent, dat zeker. Als iemand zachtjes roept: "Zugabe" springt Etienne

enthousiast weer achter de microfoon. Nog ééntje, over de natuur. "Ich wil de struuk ruke"... "de kamer behange mit mos". Daar heb je verdomme nou vanmiddag die ENCI-bosloop gemist! Was de geur van struiken je de neus uit gekomen.

... en de Maastrichtse chansonnier (foto Nelis Tutkey)

De sonore tonen zijn nog niet weggeëbd of het bandje "carnaval en andere schlaggers" wordt weer opgezet. En men zingt: "Ich bin de kluts kwiet, Marie."

Marcia Luyten

Mooie woorden: "Sjoen weurd" vertelt over holle frasen en hypocriete vrienden. Wat heb ik aan je als je oneerlijk bent; je spreekt mooie woorden maar het enige dat telt is dat je iets van me wilt. Toepasselijk in deze contreien, voor dit publiek? De kleine kokette Thei Dols hangt aan de bar. Limburgse media zijn verzameld en de nog verse schare fans mompelt de tekst mee. Sentimentaliteit ten top als het volgende liedje over Tommie, een klein ventje gaat: "Onaangeraak sjpontaan". Ook klinkt een aubade aan "m'n leefste" en "mien sjatteke". Terwijl een gitaarsolo door de luidspreekers scheurt haalt Borgers een kaartje en een pen tevoorschijn. Hij krabbelt wat neer en springt van het podium af om dit aan een dame uit het publiek te geven. Triomfantelijk houdt ze het geschrevene omhoog: "I Love You". Borgers roept: "Alle mètskes bedànk". Het tut-publiek

Rubber

Hoevel ik er zelf niet zo'n last van heb, wil ik toch eens het volgende onder jullie aandacht brengen.

Stel je eens voor, je bent een jeugdige homosueel en je wilt er eens lekker tegenaan.

'Oeps, AIDS!' denk je dan. Je besluit wijselijk een condoom aan te schaffen, en vervoegt je per ommegaande bij Etos, Kruidvat of Parfumerie Douglas.

'Mag ik zo'n extra stevig condoom voor een anale wip?' Laten al die kwaliteitszaken dat artikel nu net niet in hun assortiment hebben...!

De vraag is nu hoe aan zo'n rubber, zo'n zilvervlies, te geraken. Voorzichtig vraagt de jeugdige homosueel eens om zich heen. De aanschaf van homondoos blijkt niet eenvoudig, tenzij je er per postorder gelijk een stuk of honderd door de brievenbus zou willen laten glijden. En wij weten: met gleuven hebben slukkers niet veel op...

Je zit dus in de problemen. Je zou de binnenband van een fiets kunnen proberen, openknippen, knoop erin, over de toorts van je geilheid ermee, en jé. Misschien een oplossing voor de ervaren rubber-fetisjist, maar niet écht voor de dilettante homojongere (die zich hier in Maastricht ook nog eens gedwongen zag om lid te worden van een club met de afgrijselijke truitennaam HIBOH, 'Hoi, Ik Ben Ook Homo!'). Niets, maar dan ook niets, blijft de homojo bespaard.

Feitelijk was de enige negotie die marskraamde in homo-condooms de bedrijfstak der sex-shops.

Ik kan het me al beleemaal voorstellen! Heb je net, als homojo, de moedige stap gezet om gelijkgeslachtelijk door het leven te gaan, wég met die vette vrouwenboel, kom je daar voor een vitrine te staan waarin de meest vreselijke heterosexuele toestanden op bijna lugubere wijze worden uitgevent. Roodgelipte blondines die zich aan een kale kut kietelen, brrrr!

Schichtig om je heen spiedend zap je tenslotte de dubieuze speelbal in, waar je zonder omwegen geconfronteerd wordt met nog meer vleselijke gruwelijkheden. Accessoires, hulpmiddelen waar je nooit van hebt durven nachtmerrien, en dan kom je eindelijk bij die toonbank waar ze geite-ogen, glijmiddelen, en jawel! homocondooms verkopen. Eenmaal gearriveerd buiten heb je de pijp leeg.

Maar er is hoop, en grote hoop ook! Collega Hoppers (bekend AIDS-deskundige) maakte mij attent op de Body Shop, waar sinds kort in een vrolijk mandje temidden van gels, shampoos, smeermiddelen en badcapsules, ook extra sterke condooms worden aangeboden. Hoezee voor de homojo, want in één koop door schaf je samen met de diervriendelijke bananenshampoo en nagellakremover ook een fijn condoom aan. Geen gedoe, geen schichtig spieden, prima, Body Shop!

Enneb: je kunt er natuurlijk zeker van zijn dat die gummies, die rubbers, niet zijn uitgetest op proefdieren. Je zal toch maar een Durex-schildpad zijn waarop dagelijks in honderdvoud de Gossamer wordt uitgeprobeerd. Brrrr!

Eva

„Ik geloof dat God een wonder gaat doen”

„U komt voor de gebedsgenezing? Oh perfect, gaat u maar achterom, daar is de ingang.” Dat begint al goed, ik word met blijdschap ontvangen. Achterom tref ik meer blijde mensen, dat zal de hele avond niet meer overgaan. Het evenement vindt plaats in een basisschool achter het Emmaplein. In een hel verlichte ruimte die weids als 'aula' wordt betiteld maar die toch echt meer kenmerken vertoont van een fors bemeten handenarbeidlokaal. Op een tafel in de hoek staan bovenmaatse paddestoelen te drogen en aan het plafond bungelen mobiles. Maar daar komen we vanavond niet voor. Eerst maar wat brochures gelezen, want ook gebedsgenezers hanteren hier kennelijk het Maastrichts kwartiertje. De titels liegen er niet om. *Liefde is de brug, God geeft antwoord, Higher than Cocaine*. Dat is ook de titel van een cassetteeepje dat er ligt. Volgespeeld door de driemansband van de beweging, waarin zelfs de pastor meedoet. Hij speelt basgitaar en doet vocals. Het groepje heet Moses Creeble en ze spelen a.s. zaterdag op de Sandersweg 45, daar is een feest. Evangeliegemeente De Deur geeft een eigen gratis krant uit, waarvan het openingsartikel zich afvraagt: 'Hoe wordt je stinkend rijk'. In hoofdletters natuurlijk, en op een foutief deeteetje meer of minder wordt niet gelet want het gaat om het antwoord: „Vraag een christen naar zijn rijkdom en hij vertelt je over de geweldige vriendschap met God.”

BERICHT UIT MAASTRICHT

Het publiek is voornamelijk jong, nogal wat studenten, meer meisjes dan jongens. Men begroet, kletst, lacht. Dan loopt een van de jongens (ook lid van het bandje, blijkt later) naar voren en pakt de gereedstaande akoestische gitaar. Plotseling gaat alles heel snel. De bezoekers haasten zich naar hun stoel, pastor Paul Rinsma (lang, dun en jeugdig, donkerblauw colbertje, stropdas, Terlenkabroek) stelt zich op achter de microfoon en heet iedereen welkom, nog tijdens zijn openingswoord begint de gitarist de spelen, floept de overheadprojector aan en verschijnt de tekst van het eerste lied op het beddelaken dat hoog in de hoek gespannen is. „Laat ons gaan (2x) naar het oogstveld”. Dit swingt de pan uit, iedereen zingt luidkeels mee, klapt in de handen, stralende ogen. Zonder overgang wordt lied nummer twee ingezet, en lied nummer drie, en lied nummer vier, enzovoort, ik raak de tel kwijt, hier wordt een mens kortademig van, 'U spreekt en heel de schepping dondert'; een korte onderbreking, pastor Paul roept in de microfoon „Jezus Christus regeert hè, hij staat boven alles”, en een jongen in het publiek antwoordt „Yes, come on man”, en meteen zingen we weer verder, 'U bent mijn rots', iedereen moet staan, de handen gaan de lucht in. Pastor Paul heeft de ogen stijf dichtgeknepen, „ik wil U bidden Heer, dat U gaat genezen Heer”, hij spreekt pulserend, bezwerend, en wenst iedereen een goeie dienst. Dat is het sein om weer op te staan en handen te schudden, „een goeie dienst”, „ja, jij ook een goeie dienst”. Alle machtig, deze hekseketeel duurde twintig minuten en we zijn dus nog niet eens begonnen. Dit wordt zeker bedoeld met de 'enthousiaste kerkdiensten' waarmee de Evangeliegemeente zichzelf aanprijst.

Dan is het eindelijk de beurt aan pastor (spreek uit met een langgerekte ah, pààhster, want het is allemaal uit Amerika overgewaaid, inclusief de uitroepen en de intonaties; hier zegt men niet Amen, maar Amèn), het woord is aan pastor Eddy van Diermen uit de Bijlmer. Niet dat hij daar vandaan komt, want ooit was hij 'constructiewerker' in een vrachtwagenfabriek te Meppel, vertelt hij tijdens zijn preek. Pastor Eddy zal straks gaan gebedsgenezen. Hij is een kalende dertiger en hij preekt in zijn overhemd, wel met stropdas. Het gaat over de verloren zoon, die losbandig

wilde zijn, die een spetterende tijd wilde hebben, de beest wilde uithangen, maar ja, dat kan natuurlijk allemaal niet want wie een spetterende tijd wil hebben, drugs, drank, komt de volgende dag op de koffie, dan heb je een kater. Pastor Eddy zegt dit alles niet, hij roept, schreeuwt, kirt, alsof hij de Ahoy aan het bedienen is. Met de microfoon in de hand loopt hij heen en weer, na elke drie zinnen vraagt hij „waar of niet”, of „is 't niet zo”, waarop de gemeente iets instemmends mompelt. „Wij als christenen moeten leren te leven met restricties, en het najagen van geluk is puur egoïsme”, dat is ongeveer het thema en daar doet hij drie kwartier over. In zijn enthousiasme raakt hij soms de tekst kwijt, verzint nieuwe woorden: „De mensen willen niet belemmerd worden in hun expressie, ze willen zich expresseren, of eh, hoe heet dat”. De gemeente vergeeft het hem, men lacht vergoelijkend. Hij heeft het over zijn hondje van vroeger dat altijd ontsnapte en dan weer stinkend of zwanger thuiskwam, zodat pa de puppies weer in een teil moest verdrinken. „De lust naar extase heeft velen misleid”, waar of niet, yeah yeah!

We naderen de apotheose. Gebed, men buigt diep voorover, hoofd op de knieën, gemurmelt, pastor Eddy vraagt of er mensen zijn „die niet gered zijn, die U niet kennen en die U willen toelaten in hun hart; steek dan snel je hand op”. Hij vraagt het vier vijf keer, maar er gebeurt niets. Hij ratelt door, niets kan hem stoppen, verandert de oproep, informeert nu „of God tot je hart heeft gesproken, steek dan snel je hand op”. Het lukt, er gaan wat handen omhoog, „ik zie die hand, ik zie die hand”, fluistert pastor Eddy, „kom maar naar voren om te bidden”. Sommige genodigden doen dat als was het een moskee, op de knieën en hoofd op de grond. Een minuutje of wat en men loopt weer terug. Pastor Eddy vraagt nu „of er ziekte in je lichaam is, God wil 't genezen”. Een bejaarde man komt naar voren, twee vrouwen van middelbare leeftijd volgen.

De man lijdt aan hartvibraties, („heeft u dat vaak?”, - „altijd”) een vrouw aan reuma, de andere aan rugpijn. De gemeente groepeerd zich eromheen, handen gaan de lucht in, het kabaal zwelt weer aan, pastor Eddy behandelt ze alle drie achter elkaar, grijpt een voorhoofd en een arm beet, „ik geloof dat God een wonder gaat doen” herhaalt hij eindeloos, en „ik spreek een genezing uit, een volledige genezing, op dit moment, op dit moment in de naam van Jezus”. De vrouw met rugpijn moet op een stoel gaan zitten en de benen strekken, „want rugpijn heb je vaak als je ene been korter is dan het andere” (pastor Eddy is niet voor niets constructiewerker geweest), hij neemt de voeten in zijn handen en ja, „God gaat je been laten aangroeien, er gaat een halve centimeter bijkomen, jaaaa, God is een wonder aan het doen, je benen zijn gelijk, tot op de millimeter! Een wonder!” Opgetogen uitroepen alom. Is ze nu ook van haar rugpijn af? Nee, eigenlijk niet, „maar het voelt wel warm”. Eddy slaat weer aan het bidden, maar resultaat blijft uit. Geen nood, soms duurt het een paar dagen, „hou me op de hoogte”. De oude man mompelt iets, „wat zegt U?” Hij herhaalt: „Mijn vibraties zijn weg”. Amèn!, halleluja!, applaus, laten we God loven.

Na afloop komt een knappe blondine op me af en vraagt hoe ik het vond. Ze is derdejaars rechtenstudente, is sinds een half jaar bekeerd en leeft nu vol overtuiging met Jezus. Rookt niet, drinkt niet, geen sex voor het huwelijk. Ik heb toch gezien dat het werkte, dat wonder met dat aangroeiende been? Nou, ik zat er wat scheef voor, sputter ik tegen. Ze wijst op een jongen bij wie wel vijf centimeter aangroeide tijdens een dienst. Kon meteen zijn orthopedische schoeisel aan de kant doen. Jammer dat ik dat toen niet gezien heb.

Helende handen; „ik spreek een genezing uit, in de naam van Jezus” (foto Nelis Tutkey)